

Onderzoeksprogramma Coherent Privaatrecht *Coherent Private Law Research Program*

Jaarbericht 2018 | *Annual Update 2018*

**Universiteit
Leiden**
Rechtsgeleerdheid

Bij ons leer je de wereld kennen

Jaarbericht 2018 | *Annual Update 2018*

Onderzoeksprogramma Coherent Privaatrecht
Coherent Private Law Research Program

**Universiteit
Leiden**
Rechtsgeleerdheid

Inleiding

Beste lezer,

Voor u ligt het Jaarbericht 2018 van het onderzoeksprogramma [Coherent Privaatrecht](#) van de Leidse rechtenfaculteit. In dit programma wordt onderzoek gedaan rondom privaatrechtelijk relevante thema's. Onderzoek dat zowel maatschappelijk, theoretisch als praktisch van belang is.

In dit jaarbericht hebben we voor u een overzicht opgenomen van bijzondere gebeurtenissen, promoties, oraties, publicaties, congressen, lezingen, advisering, commissiewerk en overig nieuws.

We hopen dat het jaarbericht u een inkijkje geeft in wat we zoal hebben gedaan en bereikt in 2018.

Natuurlijk zetten we ook in 2019 gezamenlijk onze schouders onder goed onderzoek over privaatrechtelijk relevante thema's.

Willem van Boom, coördinator

Introduction

Dear reader,

We proudly present the Annual Update 2018 of the [Coherent Private Law](#) Research Program. This research program at Leiden Law School focuses on themes relevant to private law in action. Research with both societal, theoretical and practical implications.

In this Annual Update we present an overview of significant events, PhD ceremonies, inaugural lectures, publications, conferences, talks, consultancy, committee work and other news.

We hope that you will enjoy our update and that it will give you a flavour of our 2018 activities.

Needless to say that in 2019, we will continue to strive for excellent research on relevant private law themes.

Willem van Boom, coordinator

Inhoud | Contents

Inleiding.....	3
<i>Introduction</i>	3
Inhoud <i>Contents</i>	4
Uitgelichte Gebeurtenissen <i>Highlighted Events</i>	5
Promoties en oraties <i>Phd Vivis Vocibus and inaugural lectures</i>	11
Georganiseerde congressen en lezingen <i>Organised Events</i>	15
Publicaties uitgelicht <i>Publications highlighted</i>	19
Wetenschappelijke publicaties <i>Scholarly publications</i>	30
Advisering en commissiewerk <i>Consultancy and Committee Work</i>	36
Lezingen <i>Talks</i>	39
Personeel <i>Staff</i>	42

Uitgelichte Gebeurtenissen | *Highlighted Events*

Thijs Beumers valt in de prijzen

Op 12 januari 2018 werden de jaarlijkse Meijersprijzen uitgereikt voor het beste artikel. Bij het programma Coherent Privaatrecht won het artikel van Thijs Beumers “Schadevergoeding voor genotsderving en teleurstelling” (*NTBR* 2016 (6), p. 169-178).

Het juryrapport luidde: “Beumers gaat in deze boeiende, vlot geschreven en sterk rechtsvergelijkende bijdrage in op schade bestaande in genotsderving en teleurstelling. Mede aan

de hand van argumenten die hij ontleent aan het Engelse recht betoogt Beumers dat het Nederlandse recht zijn zeer karige houding wat betreft vergoeding van dergelijke schade moet laten varen. Beumers ontvouwt zijn doorwrochte pleidooi op een toegankelijke en meeslepende wijze, waarbij hij zijn gedachtegoed fraai plaatst binnen de relevante context van zowel het Nederlandse als het Europese privaatrecht: coherent privaatrecht en Interaction between Legal Systems in optima forma.”

Tweede deelonderzoek naar participatie van kinderen in de jeugdhulpverlening

Mariëlle Bruning heeft samen met Stephanie Rap en Denise Verkroost onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor kinderen om te participeren in het jeugdhulpverleningstraject. In het eerste deelonderzoek uit 2016, zijn de participatiemogelijkheden van kinderen zoals neergelegd in wet- en regelgeving beschreven. In het vervolgonderzoek in 2018 is gekeken naar de participatiemogelijkheden van kinderen in de praktijk.

WODC-opdracht over procespositie minderjarigen

Mariëlle Bruning heeft een WODC-opdracht binnengehaald en heeft in 2018 samen met collega’s van o.m. psychologie (prof. Eveline Crone) en pedagogiek (prof. L. Alink en dr. D. Smeets) onderzoek gedaan naar de procespositie van minderjarigen in het civiele recht (hoorrecht, zelfstandige rechtsingang, rechtsbijstand en rol bijzondere curator). Dit onderzoek komt voort uit de aanbevelingen van de staatscommissie Herijking Ouderschap om o.m. de leeftijdsgrens voor het horen van minderjarigen te verlagen van 12 naar 8 jaar. In het regeerakkoord is toegezegd dat hiernaar nader onderzoek zal worden verricht.

TPR Wisselleerstoelhouder 2018-2019 te Leiden

De onderzoeksgroep Coherent Privaatrecht heeft in het academisch jaar 2018-2019 de Leuvense hoogleraar **Joeri Vananroye** verwelkomd als de *TPR Wisselleerstoelhouder 2018-2019*. De redactie van het Vlaamse **juridische**

tijdschrift TPR benoemt jaarlijks een aantal leerstoelhouders aan Nederlandse en Vlaamse rechtenfaculteiten in het kader van de academische uitwisseling van Nederlandstalig privaatrecht. Joeri Vananroye is gespecialiseerd in o.m. insolventievraagstukken en draagt dit collegejaar zijn steentje bij aan het Leidse onderwijs en onderzoek als gasthoogleraar.

Shuai Guo wint International Insolvency Institute's 2018 Prize

Shuai Guo, promovendus verbonden aan de afdelingen Ondernemingsrecht en het Hazelhoff Centre for Financial Law, heeft de Silver Medal gewonnen in de International Insolvency Institute (III) 2018 Prize in International Insolvency Studies. III is een prestigieuze, non-profit en members-only organisatie op het gebied van het bevorderen en promoten van internationaal insolventierecht.

De titel van Shuai's winnende artikel is: '**Cross-border Resolution of Financial Institutions: Perspectives from International Insolvency Law**'.

Naast de prijs is Shuai ook uitgenodigd om de jaarlijkse conferentie van het International Insolvency Institute bij te wonen in New York, inclusief een lidmaatschap van Class VII van het III NextGen Leadership Program. Zijn paper onderzoekt de problematiek rondom grensoverschrijdende afwikkeling van financiële

ondernemingen, en is gericht op de toebedeling van bevoegdheden tussen de 'home' en de 'host' afwikkelingsautoriteiten. Het gaat met andere woorden om jurisdictievraagstukken.

Het onderzoek is uitgevoerd vanuit een internationaal insolventierechtelijk perspectief. Er is gekozen voor een aangepaste universaliteitsbenadering, waarbij de balans tussen de botsende belangen van effectieve afwikkeling en bescherming van lokale belangen in aanmerking is genomen.

Wat betreft de 'parent-branch' afwikkeling, zou de 'home' autoriteit in staat moeten zijn om te beginnen met de hoofdprocedure, terwijl de 'host' autoriteit een ondersteunende secundaire afwikkelingsprocedure of een onafhankelijke secundaire afwikkelingsprocedure zou beginnen. Wat betreft de 'parent-subsidiary' afwikkeling, laat het huidige juridische systeem, ondanks de wens voor een wereldwijde afwikkelingsprocedure, slechts een 'host' afwikkelingsprocedure toe voor buitenlandse dochterondernemingen. Shuai's paper stelt de toepassing voor van de 'head office functions test' zoals ontwikkeld in het internationaal insolventierecht, zodat buitenlandse dochterondernemingen onderwerp kunnen worden van een 'home' afwikkelingsprocedure.

Van Boom over rechtsbijstandverzekeringen

De particuliere rechtsbijstandverzekering ligt de laatste tijd onder vuur. **Europese rechtspraak** heeft gemaakt dat het Nederlandse model van 'in-house' juristen onder grote druk is komen te staan. Nadat **Bart Krans** reeds eerder in 2018 samen met oud student-assistent **Friso van de Pol** een goed overzicht van de ontwikkelingen had gepubliceerd (**Vrije**

advocaatkeuze bij rechtsbijstandverzekeringen, TCR 2018/2, p. 23 e.v.), was het in juni aan Willem van Boom om zijn opinie over het onderwerp te uiten. Hij werd door NRC Handelsblad, die de rechtsbijstandverzekeraars weer eens onder de loep wilde nemen, bevraagd. Het volledige relaas van Van Boom plaatste hij op zijn weblog.

‘New Bank Insolvency Law for China and Europe’ reviewed

In 2018 a positive review of the first part of the Hazelhoff Financial Law Series (volume 4) on ‘New Bank Insolvency Law for China and Europe’ (by Matthias Haentjens, Qingjiang Kong and Bob Wessels) was published in the prestigious [International Insolvency Review](#).

Matthias Haentjens en Jouke Tegelaar bij de AFM over de Europese dimensie van gerechtelijke toetsing van toezicht

Op 22 mei 2018 spraken Matthias Haentjens en Jouke Tegelaar bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) over de Europese dimensie van gerechtelijke toetsing van toezicht. Het financieel toezicht is sterk geëuropeaniseerd. En waar traditioneel de nationale toezichthouders exclusief verantwoordelijk waren voor het toezicht en de handhaving daarvan, spelen tegenwoordig ook Europese toezichthouders daarin een belangrijke rol. Haentjens en Tegelaar spraken bij de AFM over de invloed van deze Europeanisering op de gerechtelijke toetsing van toezicht. Zij concludeerden dat de Europeanisering van financiële regelgeving en financieel toezicht leidt tot Europeanisering van gerechtelijke toetsing van toezicht. De nationale rechter zal moeten toetsen aan het Europeesrechtelijke proportionaliteitsbeginsel.

Leidse Promovendae slaan de vleugels uit

Twee promovendae van ons onderzoeksprogramma verbleven in 2018 voor hun onderzoek in het buitenland.

Van 1 februari tot half juni was [Eline Verhage](#) als visiting scholar verbonden aan het Centre for Socio-Legal Studies van de University of Oxford. Zij participeerde daar in het onderzoeksprogramma European Civil Justice Systems, onder leiding van Prof. Christopher Hodges. Naast het werk aan haar proefschrift heeft Verhage bijgedragen aan een onderzoek naar Consumer ADR/ODR in Europe. De uitkomsten van dit onderzoek, alsmede een overzicht van het Nederlandse Consumer ADR/ODR-stelsel, heeft Verhage op 9 april 2018 gepresenteerd op de International Conference on Consumer Redress in Stellenbosch, Zuid-Afrika (een gezamenlijk initiatief van Stellenbosch University en de KU Leuven).

Van half juni tot half augustus was [Pauline Ribbers](#) als Junior Academic Visitor te gast bij het Commercial Law Centre van de University of Oxford. Tijdens haar verblijf is Ribbers in het Engelse (arbitrage)recht gedoken en heeft zij – in het kader van haar promotieonderzoek naar de (invulling van de) eisen van arbitrale onafhankelijkheid en onpartijdigheid – getracht een belangrijk deel van de (Engelse) rechtsvergelijking te schrijven.

Kritiek Charlotte Vrendenburg op proceskostenamendement leidt tot vragen in de Senaat

Uiterlijk 9 juni 2018 moest de Richtlijn 2016/943/ EU betreffende de bescherming van bedrijfsgeheimen geïmplementeerd zijn in Nederlandse wetgeving. In

de lente van 2018 waren in de Eerste Kamer [kritische vragen](#) gerezen die met name betrekking hadden op het amendement van VVD-kamerlid Hayke Veldman. Met dit amendement werd getracht een bepaling in te voeren die de mogelijkheden voor proceskostenveroordelingen in procedures over schending van bedrijfsgeheimen zou uitbreiden; een bepaling die overeenkomt met de ruime proceskostenveroordeling die van toepassing is in procedures over intellectuele eigendomsrechten, het onderwerp van het in februari verschenen proefschrift van [Charlotte Vrendenburg](#).

In het Financieel Dagblad van 24 april 2018 wees Vrendenburg op de mogelijk nadelige gevolgen van volledige proceskostenveroordelingen voor kleine partijen, zoals het MKB en startups. Volgens Vrendenburg zou de mogelijkheid van een volledige proceskostenveroordeling de financiële risico's van een procedure vergroten, hetgeen partijen met een kleine oorlogskas in een zwakkere positie kan brengen ten opzichte van kapitaalkrachtige(re) wederpartijen. Het doel van de richtlijn is echter dat juist het MKB en startups profiteren van de ruimere bescherming van bedrijfsgeheimen. In haar [reactie](#) op het [antwoord](#) van Veldman benadrukte Vrendenburg bovendien dat de proceskostenproblematiek te complex is om in een amendement te vatten, zonder voorafgaand onderzoek en zonder onderliggende parlementaire stukken die de praktijk houvast bieden. Naar aanleiding van Vrendenburgs artikel heeft de Eerste Kamer de regering om opheldering gevraagd.

Interdisciplinair onderzoek naar de procespositie van minderjarigen in het civiele recht

In de zomer van 2018 is onder leiding van [Mariëlle Bruning](#) gestart met een onderzoek naar de procespositie

van minderjarigen in het civiele recht in opdracht van het WODC. Voor dit interdisciplinaire onderzoek wordt samengewerkt met collega's van de Faculteit der Sociale Wetenschappen (neuropsychologie en pedagogiek). In dit onderzoek wordt ingegaan op de vraag of het noodzakelijk of wenselijk is om de formele procespositie, alsmede het hoorrecht van de minderjarige in het Nederlandse civiele procesrecht uit te breiden en zo ja, op welke wijze. Ook wordt ingegaan op de vraag wat de pedagogische, organisatorische, financiële en juridische voor- en nadelen daarvan zouden zijn.

ICSS XV, 15th International Conference on Social Sciences at KU Leuven 2018

Op 13 juli 2018 hebben [Thy Pham](#), [Tim Verdoes](#), [Maaïke Lycklama a Nijeholt](#) en [Jelle Nijland](#) van de afdeling Ondernemingsrecht en de afdeling bedrijfswetenschappen tijdens de '15th International Conference on Social Sciences, at KU Leuven' hun bevindingen van een interdisciplinair onderzoek naar long term value creation gepresenteerd. Het onderzoek is gepubliceerd in European Journal of Interdisciplinary Studies onder de titel 'Shifting Paradigm? Long-Term Value Creation as a Normative Principle in a Hostile Takeover: Evidence from the Netherlands'.

Toekenning NWO-subsidie aan Marte Knigge en Willem van Boom

In 2018 heeft de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) een subsidie toegekend aan [Marte Knigge](#) en [Willem van Boom](#).

Zij ontvingen deze subsidie (± €45.000,-) om empirisch juridisch onderzoek binnen de Nederlandse rechtenfaculteiten te stimuleren. Met behulp van deze subsidie gingen Knigge en Van Boom aan de slag voor het project *Stimuleringsactie Empirical Legal Studies Fase II*. Binnen dit project werken verschillende rechtenfaculteiten met elkaar samen ter bevordering van empirisch juridisch onderzoek. Penvoerder van het project (nr. SGWDB-2018) is de Universiteit Utrecht.

Child Abuse & Violence Congres 'Broken 2018' op Aruba

Op het congres 'Broken 2018', dat gehouden werd van 23-25 augustus op Aruba, verzorgde [Mariëlle Bruning](#) een

lezing over het recht van elk kind op bescherming tegen geweld en de implementatie van dit recht in de praktijk van jeugdzorg en kindbescherming. Tijdens het multidisciplinaire congres stond de preventie en aanpak van kindermishandeling centraal en was in het bijzonder aandacht voor kinderdoding. De directe aanleiding vormde het tragische incident dat in het najaar van 2017 speelde op Aruba; twee jonge kinderen werden door hun stiefvader

gedood. Het congres werd druk bezocht door professionals

van Aruba, Curaçao en Bonaire. De minister van Onderwijs, Wetenschap en Ontwikkeling van Aruba, dr. Lampe, en de minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport van Curaçao, mw. Alcalá-Wallé, namen intensief deel aan het driedaagse congres. Zij spraken uit dat er vervolg zal worden gegeven aan de uitkomsten van het congres door verdere samenwerking tussen de eilanden ter bevordering van verdere kennisoverdracht over preventie en aanpak van kindermishandeling, waarbij wetenschap en praktijk nauw samenwerken.

Behavioural Pricing and Mandated Disclosure

[Jean Pierre van der Rest](#) and [Willem van Boom](#) presented their research paper 'Unanticipated Effects of Regulatory Intervention: How the Framing of Pricing Disclosure Influences Purchase Intention' at the Amsterdam Privacy Conference 2018. The APC 2018, a three-day conference on privacy-related matters (October 5-7, 2018) included the session 'Personalized Communication and Behavioural Engineering' where Van der Rest and Van Boom presented their working paper. The paper discusses the effect of mandated disclosure of behavioural targeting practices on consumer willingness to purchase. Since these practices become more and more feasible from a technical point of view, the law needs to address the question whether disclosure of such practices should be mandatory or not. For this policy debate to be based on a firm understanding of consumer behaviour, more empirical research is warranted. This paper experimentally gauges the effects of variations in the wording of mandatory disclosure statements. The paper finds that consumers are indeed influenced by the wording of such statements but surprisingly not in the direction the authors hypothesised.

EU Financial Markets: East meets West

Matthias Haentjens and Ross Spence participated in the Warsaw conference and PhD workshop on 16 and 17 November 2018. The European Centre for Economic and Financial Governance (EURO-CEFG) of the Universities of Leiden, Delft and Rotterdam and the Centre for European Economic Law and Governance (CEELG) of the University of Wroclaw, together with the University of Warsaw, the European Capital Markets Institute (ECMI), the Centre for European Policy Studies (CEPS) and Bruegel organised a high-level conference in Warsaw titled “EU Financial Markets: East meets West”. The conference consisted of four panels with speakers from academia, policymakers and high-ranking supervisors from all over Europe. The topics discussed were: regional differences in financial intermediation; the Euro area and its neighbours; social utility of the financial system; and the Capital Markets Union.

At this conference, Haentjens participated in an expert panel where he was invited to speak on the topic of the “Capital Markets Union: EU-wide Capital Market or Regional Consolidation?”. In particular, Haentjens talked about the operational and legal issues that arise in a common law and civil law context with regard to asset segregation. His main argument was that a deeper Capital Markets Union will require more private law harmonisation.

As part of this conference, the Young Researcher Group of the European Banking Institute co-organised with the EURO-CEFG and CEELG a young scholars workshop on: “bridging the gaps in EU financial regulation”. Selected

young scholars presented their research that stimulated discussion with senior researchers from academic institutions in the EU. During this workshop, Spence spoke about bridging the regulatory gap between the traditional banking sector and the shadow banking sector.

Promotie Charlotte Vrendenburg - 'Proceskostenveroordeling en toegang tot de rechter in IE-zaken'

Op 1 februari 2018 is [Charlotte Vrendenburg](#) gepromoveerd op haar proefschrift getiteld "Proceskostenveroordeling en toegang tot de rechter in IE-zaken. Regelingen over proceskosten getoetst aan het EU-recht" (promotoren: prof. mr. [D.J.G. Visser](#) en prof. mr. [H.J. Snijders](#)). Het proefschrift is open access gepubliceerd in het [Leids Repositorium](#).

Dit proefschrift gaat over proceskostenveroordeling en

de gevolgen daarvan voor de toegang tot de rechter in procedures over intellectuele eigendomsrechten (IE). Tevens wordt ingegaan op de bredere, actuele vraagstukken van de toenemende invloed van EU-recht op nationaal procesrecht, de praktische consequenties van open normen in procedureregels en het verband tussen proceskostenregelingen en de toegankelijkheid van de civiele rechter in het algemeen.

Procedures over IE-rechten kunnen kostbaar zijn. Op grond van de algemene civiele proceskostenregelingen worden de advocaatkosten slechts tot een forfaitair vastgesteld (laag) bedrag vergoed aan de winnende partij. De gedachte is dat het risico van een omvangrijke kostenveroordeling de toegang tot de rechter te zeer zou beperken. In procedures ter handhaving

van IE-rechten geldt sinds de implementatie van de IE-Handhavingsrichtlijn de ruime, zo niet volledige proceskostenveroordeling van art. 1019h Rv. Deze regel heeft consequenties voor de toegankelijkheid van de rechter in IE-zaken.

Centraal in Vrendenburgs boek staat de vraag, in hoeverre de implementatie, uitleg en toepassing van art. 14 IE-Handhavingsrichtlijn in Nederland verenigbaar zijn met het EU-recht. Eerst wordt het beoordelingskader geschetst waaraan nationale proceskostenregelingen

moeten voldoen. Op basis van literatuur- en jurisprudentieonderzoek wordt onderzocht hoe art. 1019h Rv wordt toegepast in de IE-praktijk. Tevens worden de (mogelijke) effecten op het procedeer- en schikkingsgedrag van partijen belicht. Daartoe worden de op basis van rechtsvergelijkend en rechtseconomisch onderzoek verkregen inzichten gekoppeld aan anekdotisch bewijs van de werking van de regel in de praktijk. Richting het slot wordt onderzocht hoe de Nederlandse invulling zich verhoudt met het EU-recht en worden aanbevelingen gedaan ter bevordering van een meer EU-conforme proceskostenregeling

in IE-zaken. De resultaten van het onderzoek worden tevens aangewend om de EU-conformiteit van de forfaitaire kostenvergoeding in civiele procedures in het algemeen te analyseren.

Cum Laude Proefschrift Elsemieke Daalder over de rechtspraakverzamelingen van Julius Paulus

Op dinsdag 23 oktober 2018 verdedigde [Elsemieke Daalder](#) haar proefschrift over de twee overgeleverde rechtspraakverzamelingen van de Romeinse jurist Julius Paulus. De verdediging werd met het iudicium ‘cum laude’ beloond.

Verspreid over de Digesten van Justinianus komen

we verslagen tegen van verschillende rechtszaken die door keizer Septimius Severus (193-211 n. Chr.) zijn behandeld als hoogste rechterlijke instantie in het Romeinse rijk. Zij zijn afkomstig uit wat twee werken van de hand van de Romeinse jurist Julius Paulus lijken te zijn: de *Decretorum libri tres* en de *Imperialium sententiarum in cognitionibus prolatarum libri sex*. De werken van Paulus zijn uniek. Geen enkele andere

Romeinse jurist heeft ooit een dergelijke collectie van rechterlijke uitspraken van één of verschillende keizers uitgegeven. Daarnaast zijn Paulus' verslagen bijzonder gedetailleerd. Hij beschrijft niet alleen de procedure bij het keizerlijk gerechtshof maar ook de beraadslagingen van de keizer met diens adviesraad die hierna plaatsvonden. Zijn verslagen bieden hierdoor een inkijk in het besluitvormingsproces aan de top van de keizerlijke bureaucratie en de personen en belangen die hierbij een rol speelden.

In haar proefschrift (promotoren: prof. mr. [W.J. Zwolve](#) en prof. mr. [E. Koops](#)) beoogt Daalder door middel van een juridische en historische analyse van de verslagen van Paulus een beeld te schetsen van de rechterlijke activiteiten van Septimius Severus en dit te relateren aan de constitutionele, institutionele en historische context waarin de beslissingen van Severus en – in het verlengde daarvan – de rechtspraakverzamelingen van Paulus tot stand zijn gekomen. De bestudering van de wisselwerking tussen context en inhoud maakt het vervolgens mogelijk om de motieven van Paulus voor het publiceren van de rechterlijke uitspraken van Septimius Severus te achterhalen. Naar aanleiding van haar proefschrift gaf Daalder een [interview](#) aan de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

Proefschrift Laurens de Hoog over de prioriteitsregel in het vermogensrecht

Op 15 november 2018 verdedigde [Laurens de Hoog](#) zijn proefschrift over de prioriteitsregel in het vermogensrecht (promotor: prof. mr. [W.G. Huijgen](#)). In dit proefschrift wordt de toepassing van het adagium *prior tempore, potior iure* onder de loep genomen. Al sinds het Romeinse recht - het adagium gaat terug op een uitspraak van keizer Caracalla uit het jaar 213 - geldt dat in een rangordeconflict tussen goederenrechtelijke zekerheidsrechten het oudere recht voor het jongere gaat. Bijna tweeduizend jaar later is, voor wat betreft het Nederlandse burgerlijk recht, de prior-tempore-uitspraak van Caracalla uitgegroeid tot een regel die in beginsel ieder conflict tussen goederenrechtelijke rechten beheerst. Daarnaast krijgt bij wijze van uitzondering de gedachte dat een ouder recht sterker is dan een jonger recht ook gestalte in het verbintenissenrecht. Zo wordt op grond van art. 3:298 BW een conflict tussen obligatoire

rechten op levering ook aan de hand van de prioriteitsgedachte beslecht. Daarnaast treft men de prioriteitstoepassing aan bij obligatoire rechten die een zekere absolute werking hebben gekregen. Men denke aan het recht van de koper van een onroerende zaak na inschrijving van die koop in de openbare registers (art. 7:3 BW).

Het proefschrift valt in vier delen uiteen. In het

eerste deel wordt de herkomst en de ontwikkeling van de prioriteitsregel gezien (historisch perspectief). Vervolgens wordt de toepassing van de prioriteitsregel in Duitsland en Frankrijk geanalyseerd (vergelijkend perspectief). In het derde – wat meer dogmatische – deel wordt een juridisch-technische motivering voor de gelding van de prioriteitsregel aangevoerd. Deze drie delen monden uiteindelijk uit in het deel over de functie en de concrete toepassing van de prioriteitsregel in het hedendaagse vermogensrecht.

Promotie Teico Sikkema

Op donderdag 22 november 2018 verdedigde **Teico Sikkema** zijn proefschrift *Beginsel en begrip van verdeling*.

Een van de wijzen waarop een gemeenschap, zoals bijvoorbeeld een nalatenschap, kan worden beëindigd, is de beëindiging via verdeling. Verdeling is in de wet geregeld in art. 3:182 BW. Indien er sprake is van een verdeling,

verklaart de wet enkele bijzondere voor verdeling geschreven bepalingen daarop van toepassing. Deze bepalingen hebben bijvoorbeeld betrekking op de vorm van de verdeling (art. 3:183 BW), de titel waaronder de verkrijger krachtens verdeling houdt (art. 3:186 BW) en de gronden voor vernietiging van de verdeling (art. 3:196 BW).

Het proefschrift richt zich op de systematische behandeling van de inhoud en reikwijdte van de contractuele verdeling. Zo wordt aandacht besteed aan de voorwaarden voor de totstandkoming van verdeling (waaronder het voor verkrijging krachtens verdeling vereiste rechtsgevolg en de wijze van medewerking) en de plaats van de rechtshandeling van verdeling ten opzichte van andere rechtshandelingen (zoals koop). Tot slot vindt er een analyse plaats van de materiële kenmerken van verdeling, waarbij zowel wordt ingegaan op de wettelijke als buiten-wettelijke vereisten voor verdeling.

Verdediging Stijn Voskamp

Op 13 december 2018 verdedigde **Stijn Voskamp** haar proefschrift over de onderwijsovereenkomst, waarin zij contractenrechtelijke leerstukken toepast op de rechtsverhouding tussen school, leerling en ouders in het primair en voortgezet bekostigd onderwijs (promotor prof. mr. **A.G. Castermans**, co-promotor mr. dr. **M.W. Knigge**). De precieze aard van de rechtsverhouding tussen leerling,

ouders en school in het primair en voortgezet bekostigd onderwijs is geen uitgemaakte zaak. De wet zwijgt hierover en de rechtspraak biedt geen uitsluitsel. De literatuur ziet verschillende mogelijkheden, van civielrechtelijke, bestuursrechtelijke of gemengde aard, met referentie aan onder meer het onderscheid tussen openbaar en bijzonder onderwijs en publiekrechtelijke normering van het onderwijs.

Het proefschrift bekijkt de rechtsverhouding tussen leerling, ouders en school vanuit contractenrechtelijk perspectief. Het neemt tot uitgangspunt dat de rechtsverhouding gekwalificeerd kan worden als overeenkomst: een onderwijsovereenkomst. Wat brengt toepassing van het contractenrecht in de onderwijsverhouding mee? Wat heeft het contractenrecht de onderwijsverhouding te bieden?

Fundamentele leerstukken van het contractenrecht op het gebied van de totstandkoming, de inhoud en de remedies worden toegepast in de context van het onderwijs, telkens met inachtneming van publiekrechtelijke normen. Het boek wil geen uitsluitsel geven over het antwoord op de vraag of de rechtsverhouding in het primair en voortgezet onderwijs een overeenkomst is. Veeleer biedt het aanknopingspunten ter ondersteuning van een keuze voor de overeenkomst als kwalificatie van de rechtsverhouding.

Georganiseerde congressen en lezingen | *Organised Events*

Succesvolle PhD Workshop Hazelhoff Centre for Financial Law: 'Beyond Bank Resolution: Resolution and its Frontiers'

Op donderdag 7 en vrijdag 8 december 2017 organiseerden het Hazelhoff Centre for Financial Law van de Leidse rechtenfaculteit en het European University Institute in Florence een PhD workshop in Leiden.

Promovendi van zes verschillende Europese universiteiten namen deel aan de workshop, met als centraal thema insolventie van banken en andere spelers op de financiële markten. Doel van de workshop was het stimuleren van gedachtenvorming en discussie over dit thema, tussen juristen en niet-juristen en tussen hoogleraren, promovendi en studenten.

Tijdens de workshop gaven promovendi korte presentaties over hun onderzoek. Ze belichtten de afwikkelingsregels vanuit verschillende perspectieven. Zo waren er niet alleen presentaties over de afwikkeling van banken en van verzekeraars, maar ook over de relatie van de regels tot de Europese staatssteunregels, hoe een internationaal opererende financiële onderneming kan worden

afgewikkeld en wat we kunnen doen om het falen van een dergelijke onderneming te voorkomen. Na de presentaties was er telkens gelegenheid voor vragen en discussie.

[Matthias Haentjens](#) en [Bart Joosen](#) (Universiteit van Amsterdam) waren aanwezig om de discussies te leiden en ook presentaties te verzorgen.

Symposium Erfgoedwet

Op donderdag 25 januari 2018 vond het Symposium 'De Erfgoedwet in de praktijk: Betere bescherming van kunst, monumenten en archeologie?' plaats (organisatie: [Jelle Nijland](#) en [Gerrit Dusseldorp](#)). Op deze geslaagde studiedag in de Sterrewacht werd het functioneren van de Erfgoedwet anderhalf jaar na inwerkingtreding geëvalueerd. De wet is ingrijpend omdat het systeem van kwaliteitsborging bij opgravingen volledig gewijzigd is. In plaats van met door de staat gecontroleerde opgravingsvergunningen wordt archeologisch onderzoek nu door private ondernemingen gecertificeerde partijen uitgevoerd. De knelpunten die dat teweeg heeft gebracht, werden besproken door vertegenwoordigers van de monumenten-, kunst- en archeologiesectoren én juristen.

Het congres werd georganiseerd door onderzoekers van de Faculteit der Archeologie en de Faculteit der Rechtsgeleerdheid, in samenwerking met het LUF, het [Centre for Global Heritage and Development](#) en [Stibbe](#). In de loop van 2018 hebben medeorganisatoren [Jelle Nijland](#) en [Gerrit Dusseldorp](#) hun onderzoek naar de impact van de privatisering van het vergunningstelsel vervolgd.

Business & Liability Research Network (BLRN) goes live with an inaugural conference on 'Business Resilience'

On 25 and 26 January 2018, the opening conference of the Business & Liability Research Network took place at Leiden University. Academics and practitioners came together to debate fundamental aspects of business resilience: long-term value creation, technology and (directors') liability. The conference was inaugurated by the rector magnificus, [Carel Stolker](#), who endorsed the multidisciplinary dimension of the conference and future researches of BLRN. The conference was a joint initiative of Company Law and Business Administration, Leiden University.

BLRN's conference on business resilience has led to new insights, such as how behavioural biases should be taken in to account when assessing directors' liability, how the focus on long-term value creation and sustainability should be part of a company's valuation in a takeover context and the impact of technology on both business & law firms. The multidisciplinary background of various speakers and the interactive workshops pave the way for future research projects and conferences in the field of business and liability issues. Interested parties are cordially invited to join the Business & Liability Research Network.

First BLNR seminar: 'Blockchain, smart contracts and decentralized organisations'

On 9 April 2018, Aron Fischer Ph.D., freelance mathematician and researcher of Colony and Ethereum Foundation's Swarm team, delivered an absorbing presentation on the Ethereum blockchain, smart contracts and decentralized autonomous organizations (DAOs) at Leiden Law School.

This was the first [BLRN Seminar](#), organized by the Future Business Structures team. Fischer focused on the legal and governance questions raised by blockchain technology. While highlighting the numerous possibilities afforded by the Ethereum, Fischer was pragmatic about the limitations of the technology. It continues to be expensive and time-consuming to use blockchain and, smart contracts may still contain bugs, which can have disastrous consequences for those with capital locked in. Fischer concluded the presentation by explaining how reputation accrues to a user and the weighted voting mechanism used, as and when needed. The seminar benefited from an engaged group of participants who asked thought-provoking questions late into the evening; ranging from how blockchain will impact the future of energy markets to how the intellectual property created by Colony organizations may be protected.

Congres 'Algemene voorwaarden - 25 jaar toetsing van oneerlijke bedingen'

Op 24 april 2018 vond het congres 'Algemene voorwaarden - 25 jaar toetsing van oneerlijke bedingen' plaats in Leiden. In 2017 was het 25 jaar geleden dat in het NBW de regeling van de algemene voorwaarden (Afd. 6.5.3 BW) werd ingevoerd. En dit jaar was het 25 jaar geleden dat de Europese Richtlijn 93/13 (oneerlijke bedingen) het

licht zag. Beide regelingen hebben in de afgelopen jaren een stormachtige ontwikkeling ondergaan. Of het nu om verzekeringsovereenkomsten, beleggingsproducten of erfpacht gaat, om B2B of B2C-contracten, de toepassing van de algemene voorwaardenregeling is onmiskenbaar intensiever, ingewikkelder en ingrijpender geworden. In de bijdragen aan het congres werden deze ontwikkelingen in kaart gebracht en werden voorspellingen gedaan over de komende 25 jaar rechtsontwikkeling.

De verschillende sprekers lieten zien dat de uitleg van de richtlijn door het Hof van Justitie in de laatste 25 jaar steeds verder heeft ingegrepen in het recht van de lidstaten. Zo

is een steeds verdergaande uitleg aan de transparantie-eis gegeven. Hierdoor wordt effectieve bescherming van de consument steeds meer gerealiseerd. In de congresbijdragen en tijdens de discussie werden diverse vragen opgeworpen over de toekomst. Zo levert de vergelijkingstoets nog de nodige onduidelijkheid op bij duurovereenkomsten zoals verzekeringen en financiële producten.

Daarnaast moet de reflexwerking van de richtlijn voor professionele contractanten zich nog verder uitkristalliseren. Over de sanctionering van onredelijke bedingen bestaat nog de nodige onduidelijkheid, met name over de vraag of aanvullend recht van rechtswege in plaats van het onredelijk

beding moet worden toegepast. Ook is nog niet duidelijk of geschillencommissies gehouden zijn tot ambtshalve toetsing van de richtlijn en hoe een dergelijke verplichting ingekleed zou moeten worden. Tot slot werden voorzichtige voorspellingen gedaan over een toekomst waarin algemene voorwaarden al bij het opstellen worden getoetst door een toezichthouder, zodat procedures over oneerlijke bedingen in de toekomst niet meer zullen bestaan. Voorlopig is dit nog toekomstmuziek.

Het congres was een samenwerking van de Universiteit Leiden en de Rijksuniversiteit Groningen en werd georganiseerd door Willem van Boom en Charlotte Pavillon (RUG). Een uitgebreid verslag van het congres is te raadplegen in *Bedrijfsjuridische Berichten* 2018/47, p. 174-178.

Afsluiting Leergang ‘Aanbesteding & Schaarse rechten’

Op donderdag 28 juni 2018 heeft op de Haagse campus het afsluitende seminar plaatsgevonden van de leergang ‘Aanbesteding & Schaarse rechten’, georganiseerd door [Willemien den Ouden](#) (staats- en bestuursrecht) en [Jan-Michiel Hebly](#). Het seminar werd geopend door [Alex Geert Castermans](#), waarna sprekers uit de wereld van het aanbestedingsrecht en de (bestuursrechtelijke) schaarse rechten het gehoor van ruim 30 deelnemers informeerden over Schaars omgevingsrecht ([Annemarie Drahmman](#), staats- en bestuursrecht), Inbesteding en schaarse rechten (Elisabetta Manunza, Universiteit Utrecht), Schaarse vergunningen na Vlaardingen en Appingedam (Johan Wolswinkel, Tilburg University), Zijn er grenzen aan de reikwijdte van de transparantieplichting uit het VWEU?

(Paul Heijnsbroek, advocaat), Recente rechtspraak inzake kansspelen en aanbesteding ([Armin Cuyvers](#), Europees recht), Invest NL, verdeling van publieke middelen buiten het publiekrecht om (Willemien den Ouden) en Verdelings- of toewijzingsrecht (Jan-Michiel Hebly).

Hazelhoff Guest Lecture “Double indemnity’: limited liability and limited directors’ liability’

The draft of a new Belgian Company Code provides for a hard ‘cap’ on the liability of directors, limiting their exposure to a lump sum maximum amount. On 8 November 2018 professor [Joeri Vananroye](#) reflected on this unprecedented proposal and shed his light on the role of directors’ liability in companies with limited liability for shareholders.

Joeri Vananroye is currently a visiting professor at Leiden

University in the framework of the TPR chair. He was an expert assisting the Belgian Minister of Justice with the drafting of the recent overhaul of commercial law and acted as an expert in the standing parliamentary committee on commercial law. Furthermore, Vananroye practices as an attorney at the Brussels bar ([Quinz](#)) and he initiated www.corporatefinancelab.org, which is arguably the most influential legal blog on business law in Belgium.

Conference on Rescue of Business in Insolvency Law: Restructuring of Corporate Groups

On 5 December 2018 The European Law Institute (ELI) and

Business and Liability Research Network (BLRN) of the Leiden Law School have organized a conference on restructuring of corporate groups. ELI’s [Business Rescue Report](#) of [Bob Wessels](#) and [Stephan Madaus](#) (Halle-Wittenberg University, Germany) was the starting point for discussions on the

treatment of insolvent corporate groups. Wessels and Madaus introduced the ELI Business Rescue Report and the results of this European study with respect to restructuring of corporate groups in Europe. [Joeri Vananroye](#) discussed Belgian perspectives on corporate restructuring and [Reinout Vriesendorp](#) elaborated on issues of director’s liability. Leiden Law School researchers [Jessie Pool](#), [Ilya Kokorin](#) and [Gert-Jan Boon](#) presented a case study on corporate groups.

Enforceability of mediation clauses in Belgium and the Netherlands

In this article, [Ellen van Beukering-Rosmuller](#) and co-author [Van Leynseele](#) discuss (possible) legal means and methods aimed at making mediation clauses effective and/or enforceable. In particular Belgian and Dutch law are examined. In part attention is also paid to English, French and Italian law. Against the background of recent EU-legislation the validity of mediation clauses is discussed as well, with a focus on consumer related disputes. By reviewing US case law with regard to the duty to participate in good faith in the mediation process, the authors also outline the limits of this concept for the effectiveness of mediation clauses.

The central theme of the enforceability of mediation clauses has been looked at both from a procedural as from a financial angle. Substantial differences can be noted between the Belgian and the Dutch approach towards what courts should do when dealing with a dispute in which parties have previously agreed to mediation. Belgian law provides in art. 1725 § 2 Judicial Code that the court, if so requested by the defendant, is in principle obliged to suspend the examination of the case until the mediation has taken place. According to current case law, the situation in the Netherlands is that mediation clauses are in principle not enforceable (Supreme Court 2006). Following the most recent legislative proposal regarding mediation (July 2016) the court should examine whether mediation can still have an added value in case one party refuses to take part in a

mediation as provided for in a clause invoked by the other party, prior to (possibly) proposing mediation.

Based on the plans repeatedly announced by the Belgian Minister of Justice, it is likely that there will soon be an amendment to the mediation provisions in the Judicial Code that will allow courts to ‘force’ mediation upon the parties, even in the absence of a mediation clause. If this becomes the rule, judges would be well advised to exercise this power with due care. In the authors’ opinion the Dutch approach (as suggested in the most recent legislative proposal) in connection with mediation clauses, consisting in having the court examine whether mediation may (still) have an added value for the parties, could serve as a good guideline for the Belgian judges to use.

- [E.J.M. van Beukering-Rosmuller](#) & [P. van Leynseele](#), ‘Enforceability of mediation clauses in Belgium and the Netherlands. Leading a horse to the water ... and making it drink?’, *Nederlands-Vlaams tijdschrift voor Mediation en conflictmanagement* 2017(3), p. 37-58.

Mooie coöperatie van Nijland en Zaman

Op 12 september 2017 heeft het symposium ‘De Coöperatie anno 2017’ plaatsgevonden. De Coöperatie staat zeer in de belangstelling. Naast de meer traditionele toepassingsgebieden in de land- en tuinbouw, het bankwezen en de detailhandel blijkt coöperatief ondernemen ‘trendy’ voor een aantal andere sectoren zoals de zorg, energie, onderwijs, ict en samenwerking door zzp-ers.

De bijdragen van **Niek Zaman**, **Michiel Beudeker** en **Erik Kastrop** (Loyens & Loeff), **Ger van der Sangen** (Tilburg Law School), **Peter Dortmund** (Emeritus Hoogleraar Universiteit Leiden), **Cees de Groot** en **Jelle Nijland** (Universiteit Leiden), **Marc Wiggers** en **Mark Brabers** (Loyens & Loeff) en **Iris**

Wuisman (Universiteit Leiden) zijn op 18 januari 2018 verschenen in de serie *Ars Notariatus*, onder redactie van Niek Zaman en Jelle Nijland.

- **J. Nijland & D.F.M.M. Zaman** (red.), *De Coöperatie anno 2017* (*Ars Notariatus* nr. 166), Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Van Bochove & Pannebakker on choice of law

Can a choice of law clause in an international consumer contract be qualified as an unfair term? What law is applicable law to the qualification and what challenges does it create for drafting a choice of law clause? In July 2016, the Court of Justice of the European Union (CJEU) ruled on three questions posed in the context of online cross-border sales to consumers in the case of *Verein für Konsumenteninformation v Amazon EU Sàrl*. First, the court clarified the manner in which to define the applicable law in an action for an injunction to prohibit the use of a contractual term restricting competition. Secondly, the CJEU explained under which conditions a choice-of-law provision can be “unfair” in the sense of the Directive 93/13

on unfair terms in consumer contracts. Thirdly, the court discussed the law applicable to the processing of personal data in light of the Directive 95/46 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data.

This article focuses on the first two questions, both relating to European private international law. After a brief discussion of the facts in *VKI v Amazon*, the paper addresses the delimitation of the concepts of “contractual obligation” and “non-contractual obligation” in private international law and the consequences of this delimitation for defining the applicable law. Thereafter, it sketches the regulation of the choice of law in the European private international law and its interaction with Directive 93/13. Specific attention is paid to the practical consequences of this case for the drafting of a choice of law provision.

- **L.M. van Bochove & E. Pannebakker**, ‘Choice of law in consumer contracts as unfair term in the sense of Directive 93/13 - Le choix de la loi applicable dans les contrats conclus avec les consommateurs comme clause abusive au sens de la Directive 93/13’, *International Business Law Journal* 2017-5, p. 431-438.

Europese Verordeningen en Nederlands Vermogensrecht

Steeds meer verordeningen bevatten vermogensrechtelijke regels. **Ruben de Graaff** en **Dorine Verheij** brengen deze ontwikkeling in kaart en bespreken welke consequenties zij heeft voor de inzichtelijkheid, kenbaarheid en coherentie van het vermogensrecht. Ook geven zij aan hoe wetenschappers, wetgevingsjuristen en rechters met deze ontwikkeling kunnen omgaan.

- R. de Graaff & D.J. Verheij, ‘Europese Verordeningen en Nederlands Vermogensrecht’, AA 2017-12, p. 988-994.

Wat vindt de burger ervan?

Willem van Boom schreef samen met Helen Pluut en Jean-Pierre van der Rest (bedrijfswetenschappen) een artikel over wat gewone mensen vinden van verdeling van verantwoordelijkheden in het aansprakelijkheidsrecht. Bij de vaststelling waar het omslagpunt ligt, wordt naar geldend recht naar tal van omstandigheden gekeken. Denk aan: de bron van het risico, de maatschappelijke hoedanigheid die bijzondere zorgplichten kan doen ontstaan, en natuurlijk de Kelderluik-criteria. In het onderzoek van Van Boom, Pluut en Van der Rest stond de vraag centraal of rechterlijke oordelen hierover aansluiten bij wat ‘gewone’ burgers zouden beslissen bij dit soort vragen van toedeling en verdeling. Hoe zouden ‘gewone’ burgers beslissen als zij de rol van rechter aannemen? Om die vraag te verkennen, lieten de auteurs een experimenteel opinieonderzoek uitvoeren onder ruim duizend gewone burgers naar hun oordelen over de toedeling en verdeling van verantwoordelijkheden en risico’s in een vermogensrechtelijke context. Het artikel doet verslag van de bevindingen. Het onderzoek werd gefinancierd met een subsidie van het LUF.

- W.H. van Boom, H. Pluut & J.I. van der Rest, ‘Burgers over burgerlijk recht – Hoe gewone mensen denken over het toedelen van verantwoordelijkheden en verdelen van schade in civielrechtelijke casus’, AA 2018/2, p. 105-123.

Does the European Damages Directive make consumers better off?

In the enforcement of European competition law, both public and private actors play a role. Public enforcement dominates. Leniency programs give cartelists incentives to reveal the cartel and disclose relevant information to the competition authority. The incentives originate from a reduction in sanctions. Directive 2014/104/EU aims at removing practical obstacles to compensation for victims of infringements of EU competition law. The literature suggests that facilitating private damages actions tends to limit the effectiveness of leniency programs. If victims are able to claim compensation, the incentive to apply for leniency may vanish. In addition to the literature, this paper not only considers the effect of private damages on incentives to apply for leniency, but also explores the consequence for deterrence and consumer welfare. Specifically, this paper investigates the implications of an improvement in the claim position of victims for (1) decisions to start or continue a cartel, (2) decisions to apply for leniency, and (3) consumer welfare. Cartelists’ behavior is analyzed in a dynamic setting. The paper finds that a marginal improvement in the position of victims in most cases leads to an increase in consumer welfare but not in deterrence. In some cases, it also leads to an increase in deterrence, and, in exceptional cases, makes consumers worse off because cartelists refrain from applying for leniency.

- M.C. Buiten, P.W. van Wijck & J.K. Winters, ‘Does the European Damages Directive make consumers better off?’, *Journal of Competition Law and Economics*, 2018, Issue 1 (advance publication).

Van Bochove over de respectplicht

Een derde dient een zekere mate van respect op te brengen voor de belangen van een ander die voortvloeien uit diens overeenkomst. Dit blijkt onder meer uit het feit

dat de betrokkenheid van een derde bij wanprestatie onder omstandigheden als onzorgvuldig gedrag wordt aangemerkt en tot aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad kan leiden. In de jurisprudentie wordt in dit verband doorgaans gesproken van het uitlokken, bevorderen en profiteren van wanprestatie. Maar is contractbreuk daadwerkelijk een vereiste voor het aannemen van

onzorgvuldigheid, zoals de in de rechtspraak gehanteerde terminologie suggereert? Of kan bijvoorbeeld het aanzetten tot een regelmatige opzegging van een overeenkomst ook een grond voor aansprakelijkheid opleveren?

In dit artikel wordt, mede op basis van rechtsvergelijkende inzichten, betoogd dat een tekortkoming in de nakoming geen noodzakelijk vereiste is voor het aannemen van onzorgvuldig gedrag van een derde jegens een contractspartij. Dat de derde betrokken is geweest bij niet-nakoming moet echter wel als een belangrijk gezichtspunt worden meegewogen bij het onzorgvuldigheidsoordeel. Het belang bij nakoming van de overeenkomst – dat niet alleen een individuele maar ook een maatschappelijke dimensie heeft – rechtvaardigt dat op zichzelf geoorloofd gedrag, zoals het doen van een beter aanbod of zelfs het enkele

sluiten van een overeenkomst, onder omstandigheden als onzorgvuldig wordt aangemerkt.

- ▶ L.M. van Bochove, ‘De respectplicht ten aanzien van andermans contractuele belangen’, *AA* 2018/5, p. 359-367.

‘The General Concept of Concurrence Applied to European Insolvency Law’, maar dan in het Russisch

In 2018 the article ‘The General Concept of Concurrence Applied to European Insolvency Law’ by Alex Geert Castermans and Ruben de Graaff was translated to Russian and published in the Russian journal *Civil Law Review*. The article deals with the questions of concurrence applied to European insolvency law which are raised and discussed considering national, international and supranational issues. The authors address the various methods and concepts developed in case law and doctrine in order to provide a possible answer to the problem of conflict of different levels and sites. In the current multilevel legal order, private relationships are governed by rules rooted in different international, European and national regimes. Where these rules lead to conflicts, important questions arise. May they be applied simultaneously, or should one of the regimes be excluded in favor of the other? And if the latter is the case, who should make that choice: the claimant or the court? To solve these questions, a method of interpretation is needed, crafted with private relationships in mind. This contribution seeks to uncover such a method within the area of European insolvency law, where issues of concurrence arise as the result of the division of companies and as a result of private international law.

- ▶ A.G. Castermans & R. de Graaff, *Общая доктрина конкуренции способов защиты в европейском банкротном праве*, *Civil Law Review* 2018, vol. 18, no. 1, p. 268-292.

Nuninga over het verband tussen ‘Recht, Plicht, Schade, Begroting’

Bij het begroten van schade moet een vergelijking worden gemaakt tussen de situatie waar de eiser zich daadwerkelijk in bevindt en waar hij zich in zou hebben bevonden zonder de normschending. Bij de vraag hoe die laatste situatie eruit zou moeten zien is traditioneel het uitgangspunt dat gekeken moet worden naar wat het meest waarschijnlijke scenario zou zijn geweest. Meestal is die feitelijke benadering

goed te rechtvaardigen. Drie recente uitspraken (*NJ* 2017/133 (*Baby Esther*); *NJ* 2016/291 (*Wevers/Hengelo*), en *NJ* 2017/62 (*UWV*)) roepen echter de vraag op of dat wel altijd terecht is. In die zaken lijkt de eiser namelijk uiteindelijk in geld meer vergoed te krijgen dan waar zij in natura recht op had en, omgekeerd, wordt de gedaagde verplicht iets in geld te vergoeden waar in natura nooit toe verplicht

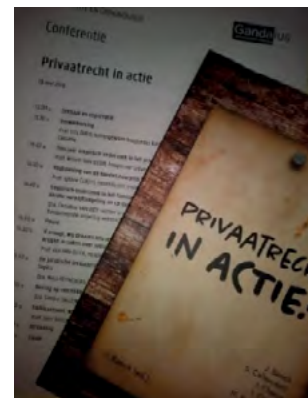
was. Een meer normatieve benadering van de hypothetische situatie kan dit voorkomen.

- ▶ W.T. Nuninga, ‘Recht, Plicht, Schade, Begroting’, *WPNR* 2018/7189, p. 294-301.

Tien jaar civilologie

Willem van Boom sprak op 18 mei 2018 op het congres “Privaatrecht in Actie!”, georganiseerd door de Universiteit Gent (Joke Baeck). Het congres stond in het teken

van empirisch onderzoek in het privaatrecht. Van Boom sprak over de bijdrage die hij samen met Ivo Giesen (Utrecht) schreef in het boek “Privaatrecht in Actie!” dat werd gepresenteerd op het congres. De bijdrage van Van Boom en Giesen, getiteld “Tien jaar civilologie: hoe ver staan de luiken open?”, analyseert de opbrengst van wat er de afgelopen tien jaar in het Nederlandse

privaatrecht aan empirisch onderzoek is gedaan en gerapporteerd. De ‘tien jaar’ markeert de verschijning van het boek “Gedrag en Privaatrecht” in 2008, waarin de auteurs destijds (samen met Verheij) de geuzennaam ‘civilologie’ introduceerden. Van Boom en Giesen kijken in 2018 terug op de oogst van tien jaar. De auteurs rangschikken de verschillende vormen van empirisch onderzoek en van privaatrechtelijk onderzoek dat gebruik maakt van inzichten uit empirie. Ze geven ook een aantal voorbeelden van goede en minder goede praktijken, en ze waarschuwen tegen het trekken van al te verstrekkende conclusies aan empirisch onderzoek. En ten slotte wagen de auteurs zich aan een aantal voorspellingen voor de stand van de ‘civilologie’ in 2028.

- ▶ W.H. van Boom & I. Giesen, ‘Tien jaar civilologie: hoe ver staan de luiken open?’, in: J. Baeck (red.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge: Die Keure 2018, p. 15-46.

Krans en Van de Pol over rechtsbijstandverzekeringen

Heeft een verzekerde met een rechtsbijstandverzekering recht op vrije keuze van een advocaat? Het recht op vrije keuze van een advocaat bij rechtsbijstandverzekeringen wordt wel gezien als een fundamenteel recht van de verzekerde. Ook uit de Richtlijn rechtsbijstandverzekeringen volgt dat een verzekerde in beginsel recht op vrije keuze van een advocaat heeft. De reikwijdte van dat recht is sinds enige tijd met zekere regelmaat voorwerp van debat. Van verzekeraarszijde wordt een beperkte interpretatie van het recht bepleit. Verzekerden staan daarentegen een ruimere opvatting voor om een eigen keuze voor een advocaat te kunnen maken. Deze discussie heeft ook het Europese Hof van Justitie bereikt; de rechtspraak van het Hof heeft gevolgen gehad voor de Nederlandse rechtspraktijk. In deze bijdrage van [Bart Krans](#) en [Friso van de Pol](#) (oud student-assistent Burgerlijk Recht) worden deze ontwikkelingen geanalyseerd en wordt de betekenis daarvan voor het Nederlandse recht in kaart gebracht.

- [H.B. Krans & F. van de Pol](#), 'Vrije advocaatkeuze bij rechtsbijstandsverzekeringen', *Tijdschrift voor Civiele Rechtspleging* 2018/2, p. 23-29.

Tweeluik Van Velthoven

In het eerste deel van dit tweeluik (*NTBR* 2018/11) heeft [Ben van Velthoven](#) een eigen analyse gepresenteerd voor gevallen van onzekere causaliteit, gebaseerd op een reconstructie van de ex ante situatie in termen van de kansen op een nadelige dan wel gunstige(re) uitkomst mét en zónder de fout van de wederpartij. Geconcludeerd werd dat er in de aard van de gevallen van causale onzekerheid

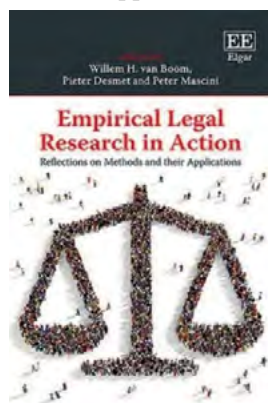
geen redenen gevonden kunnen worden om het leerstuk van het verlies van een kans systematisch te (onder)scheiden van het leerstuk van de proportionele aansprakelijkheid. In het tweede deel van het tweeluik wordt nagegaan of de analyse de toets der kritiek doorstaat. Om de praktische relevantie van de analyse te toetsen, wordt geïnventariseerd welke soorten ongevalsituaties in de Nederlandse rechtspraak aanleiding zijn geweest voor feitelijke toepassing van proportionele aansprakelijkheid dan wel vergoeding van kansschade. Aangetoond wordt dat al deze casus zowel via de ene als via de andere ingang benaderd kunnen worden, en dat de uitkomsten bij juiste toerekening van de kansen gelijk zijn. Vervolgens keert de auteur terug naar de literatuur en toont hij aan dat de punten van verschil tussen de twee leerstukken die in de commentaren zijn gesignaleerd, in het licht van zijn analyse geen stand houden.

- [B.C.J. van Velthoven](#), 'Verlies van een kans en proportionele aansprakelijkheid: verschillende figuren voor verschillende gevallen? (I)', *NTBR* 2018/11, p. 72-79.
- [B.C.J. van Velthoven](#), 'Verlies van een kans en proportionele aansprakelijkheid: verschillende figuren voor verschillende gevallen? (II)', *NTBR* 2018/15, p. 102-112.

Nieuw boek over empirisch juridisch onderzoek

Empirisch juridisch onderzoek is een groeiend veld van academische expertise. Toch zijn juristen niet altijd bekend met de mogelijkheden en beperkingen van de beschikbare methoden voor empirisch onderzoek. In 2018 verscheen daarom het boek ‘[Empirical legal research in action: reflections on methods and their applications](#)’ onder redactie van [Willem van Boom](#) en de Rotterdamse wetenschappers Pieter Desmet en Peter Mascini. Dit boek

biedt instapklare ervaringen met empirisch onderzoek naar juridische kwesties. In de hoofdstukken gaan de auteurs dieper in op het *wat* en *waarom* van de methoden die zij gebruikten in hun eigen empirisch juridisch onderzoek. Variërend van psychologische experimenten in letselschadezaken tot case studies

naar handhaving, gaan de hoofdstukken van dit boek niet alleen in op de voordelen, beperkingen en uitdagingen van de besproken methoden, maar kijken ze ook naar de waarde van empirie voor juristen en de rechtspraak. Dit is geen ‘how to do’ handboek maar een academische reflectie op de relevantie van verschillende methodes van empirisch onderzoek voor juristen.

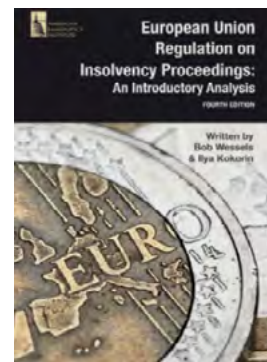
Het boek is bedoeld voor alle juristen – rechtswetenschappers, beleidsmakers – die geïnteresseerd zijn in de methodologische uitdagingen die komen kijken bij empirisch juridisch onderzoek en voor alle sociaalwetenschappers – sociologen, psychologen,

economen, criminologen en antropologen – die een beter begrip willen krijgen over hoe de verscheidenheid aan methoden van empirisch juridisch onderzoek gebruikt kan worden om het recht te bestuderen.

- [W.H. van Boom](#), P. Desmet & P. Mascini (eds.), *Empirical Legal Research in Action – Reflections on Methods and their Applications*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2018.

European Union Regulation on Insolvency Proceedings: An Introductory Analysis

In July 2018 the 4th edition of [European Union Regulation on Insolvency Proceedings: An Introductory Analysis](#) is published by the American Bankruptcy Institute (ABI). The new edition is written by [Bob Wessels](#) and [Ilya Kokorin](#). The book describes the key points of the framework of the European Insolvency Regulation Recast (adopted in June 2017), reviews its major rules, highlights the differences from the old EIR 2000, and makes references to the most important and recent cases of the Court of Justice of the European Union. It is presented as an essential guide to non-European judges, practitioners and scholars who are confronted with this domain of law, as well as anyone dealing with Europe-related cross-border cases. This revised edition also features the full text of the EIR Recast, the European Communication and Cooperation Guidelines for Cross-Border Insolvency (2007) and the EU Cross-Border Insolvency Court-to-Court Communications

Principles and Guidelines (2015), as well a short bibliography for further information.

- **B. Wessels & I. Kokorin**, *European Union Regulation on Insolvency Proceedings: An Introductory Analysis*, Alexandria: American Bankruptcy Institute 2018.

Nuninga over het vierluik ‘Recht, plicht, bevel, verbod’

In deze bijdrage van **Thijmen Nuninga** worden de grenzen van het rechterlijk bevel en verbod verkend. In de rechtspraak worden zo nu en dan omwille van de ‘effectiviteit’ bevelen afgegeven die tot meer verplichten dan de onderliggende rechtsplicht eist. Uit de geschiedenis van de remedie en de relativiteitsleer volgt echter dat tussen het bevel en de onderliggende rechtsplicht altijd overeenstemming moet bestaan: alleen dat waartoe een rechtsplicht bestaat mag afgedwongen worden, niet meer. In dit artikel wordt deze congruentie-eis geïntroduceerd, verklaard en verdedigd.

- **W.T. Nuninga**, ‘Recht, plicht, bevel, verbod’, *NTBR* 2018/21, p. 152-162.

Interdisciplinary study of Long-Term Value Creation

This article provides additional insight on the effectiveness of long-term value creation as a legally enforceable norm in the corporate governance system and provides a framework to anchor long-term value creation in takeover decisions. Since the 2008 financial crisis, a growing number of voices in the business world, government and academia, have urged Western economies to move towards a long-term sustainable growth agenda. Boards have a vital part to play

in the development of responsible companies. Corporate governance should encourage boards to do so. This could be viewed as a reaction to the negative effects of capital markets and the resulting short-termism. One key method to encourage sustainable value creation in companies is by incorporating long-term value creation as an open norm in corporate governance systems. In the case of a hostile takeover, the risk of short-termism is exacerbated. As a guiding principle, long-term value (LTV) creation should prevent hostile takeovers that could harm the success of the company concerned. In this research paper, the authors argue that the recent shift in Dutch case law and revision of the Corporate Governance Code in the Netherlands may serve as an important catalyst for ‘sustainable’ takeover decisions. Through ground-breaking judgments by the Dutch Supreme Court and Enterprise Court, Cancun and Akzo Nobel, LTV has acquired the status of an enforceable norm. The authors investigated whether this legal norm is empirically substantiated. The research results allow them to make well-grounded statements about the effectiveness of enforcing LTV in future hostile takeover situations.

- **N.T. Pham, T.L.M Verdoes, M.L. Lycklama a Nijeholt & J. Nijland**, ‘Shifting Paradigm? Long-Term Value Creation as a Normative Principle in a Hostile Takeover: Evidence from the Netherlands’, *European Journal of Interdisciplinary Studies* 2018, Volume 4, Issue 2, p. 91-102.

Children’s participation in Dutch youth care practice

Since 2015, local municipalities in the Netherlands have been responsible for the organisation of the youth care and child protection system. One of the basic assumptions

underlying the new Youth Act (2015) is the mobilisation and empowerment of the family to help solve their problems. Consequently, the participation of children and parents is essential in the implementation of youth care services. However, it seems that substantial differences exist between municipalities in realising children's participation in decisions that are taken concerning their care and protection. [This article](#) provides an interdisciplinary perspective on child participation; it explores both the legal opportunities for participation and the extent to which children can make use of these opportunities in practice. It is concluded that municipalities have large discretion in giving shape to child participation in the access to voluntary and coercive youth care. However, child participation is better regulated and implemented in practice with respect to compulsory youth care via court orders. Throughout almost the entire process, the minimum age limit from when children are involved in the decision-making process is 12 years, which means that children below that age have scarce opportunities to participate.

- [S.E. Rap, D.S. Verkroost & M.R. Bruning](#), 'Children's participation in Dutch youth care practice: an exploratory study into the opportunities for child participation in youth care from professionals' perspective', *Child Care in Practice* 2018, p. 1-14.

Reform of Partnership Law in the Netherlands: Proposal for Liability and Restructuring

Dutch partnership law has not changed since 1838 and is incomplete, inconsistent and unclear. Although the Supreme Court has clarified a variety of uncertainties relating

to partnership law in recent years, many still exist. The modernisation of Dutch partnership law has proven not to be an easy ride and has given rise to much debate. In the article "[Reform of Partnership Law in the Netherlands: Proposal for Liability and Restructuring](#)", [Iris Wuisman](#) and [Hylda Boschma](#) provide a useful overview of the current status of Dutch partnership law, especially the rules concerning liability, and reflect on the proposal for new legislation, based on the initiative of an informal working group of professors, practitioners and representatives of Dutch enterprises. This draft proposal includes rules on restructuring that are currently lacking in the law. The article is published in a special issue on Partnership law by the Nottingham Insolvency and Business Law e-Journal, published in celebration of the launch of the [Partnership, LLP and LLC Law Forum](#).

- [I.S. Wuisman](#) & [H.E. Boschma](#), 'Reform of Partnership Law in the Netherlands: Proposal for Liability and Restructuring', *Nottingham Insolvency and Business Law e-Journal* 2018/6, p. 124-160.

De Graaf en Krans storten zich op bitcoins

In november 2018 verscheen in het WPNR een artikel van [Tycho de Graaf](#) en [Bart Krans](#) over verhaal op bitcoins. In hun bijdrage onderzoeken zij hoe een schuldeiser zijn (tot betaling van een geldsom veroordeelde) schuldenaar kan dwingen zijn bitcoinprivésleutel prijs te geven zodat verhaal kan worden genomen op de bitcoins van die schuldenaar.

- [T.J. de Graaf](#) & [H.B. Krans](#), 'Verhaal op bitcoins door gedwongen medewerking van de schuldenaar', *WPNR* 2018/7217, p. 940-945.

Alternatieve beslechting van consumentengeschillen in het licht van het Menini-arrest

This article focuses on alternative dispute resolution of consumer disputes. The author analyses the judgment of the Court of Justice of the European Union of 14 June 2017 in Case C-75/16 (Menini). This case concerns the interpretation of the Directive on Consumer ADR (2013)

and its relation to the Mediation Directive (2008). The CJEU has ruled inter alia that the requirement for a mediation procedure (in national legislation) as a condition for the admissibility of proceedings before the courts may, under certain circumstances, prove compatible with the principle of effective judicial protection. The Dutch legislator can, on the grounds of the Menini-case, decide to make the access

to civil courts more arduous by introducing (in certain cases) mediation as a mandatory first pre-trial step and by sanctioning financially the failure to participate in the mediation process (without a valid reason). Although legally possible, the author's opinion is that this is not a desirable choice. She considers it more appropriate to stimulate Dutch ADR organizations for consumer disputes to continue integrating (voluntary) mediation in their services.

- ▶ E.J.M. van Beukering-Rosmuller, 'Alternatieve beslechting van consumentengeschillen in het

licht van het Menini-arrest. Analyse, gevolgen voor Nederland en de Nederlandse consumenten ADR-praktijk', *TvA* 2018/70, p. 125-131.

Uitsluiting door Past Performance

Dit artikel gaat over het publieke aanbestedingsrecht, het rechtsgebied dat regels stelt voor de totstandkoming van overeenkomsten met (kort gezegd) overheden en andere aanbestedende diensten. Anders dan private partijen zijn aanbestedende diensten niet gerechtigd om naar believen te contracteren met wie en op welke wijze zij willen. De contractsvrijheid van aanbestedende diensten is beperkt. Deze beperkingen zijn voor Nederlandse aanbestedende diensten opgenomen in de Aanbestedingswet 2012 en vloeien voor het overige voort uit het burgerlijk wetboek (precontractuele redelijkheid en billijkheid) en de algemene wet bestuursrecht (algemene beginselen van behoorlijk bestuur). Het artikel is tot stand gekomen met ondersteuning van student-assistent Ka Yan Chan na een daartoe verkregen subsidie vanuit het Deisz Barendregtfonds van het LUF.

- ▶ J.M. Hebly, 'Uitsluiting door Past Performance', *TBR* 2018/183, p. 1200-1209.

Now the Code Runs Itself: On-Chain and Off-Chain Governance of Blockchain Technologies

The invention of Bitcoin in 2008 as a new type of electronic cash has arguably been one of the most radical financial innovations in the last decade. Recently, developer communities of blockchain technologies have started to turn their attention towards the issue of governance. The features of blockchain governance raise questions as to

tensions that might arise between a strictly “on-chain” governance system and possible applications of “off-chain” governance. In this paper, the authors approach these questions by reflecting on a long-running debate in legal philosophy regarding the construction of a positivist legal order. First, they argue that on-chain governance shows striking similarities with Kelsen’s notion of a positivist

legal order, characterised by Schmitt as the machine that runs itself. Second, they illustrate some of the problems that emerged from the application of on-chain governance, with particular reference to a calamity in a blockchain-based system called the DAO. Third, they reflect on Schmitt’s argument that the coalescence of private interests is a vulnerability of positivist legal systems, and accordingly posit this as an inherent vulnerability of on-chain governance of existing blockchain-based systems.

- ▶ W. Reijers, I.S. Wuisman, M. Mannan, P. De Filippi, C. Wray, V. Rae-Looi, A. Cubillos Vélez, L. Orgad, ‘Now the Code Runs Itself: On-Chain and Off-Chain Governance of Blockchain Technologies’, *Topoi: An International Review of Philosophy* (online).

Wetenschappelijke publicaties | *Scholarly publications*

- H.L. Aalbers, J.A.A. Adriaanse, J.I. van der Rest & F.E. van Wersch, 'Bankruptcy and Post-Bankruptcy Employment Retention: Evidence of the Dutch Insolvency Field', in: J.L.L. Gant (ed.), *The Rise of Preventive Restructuring Schemes: Challenges and Opportunities*, Nottingham: INSOL Europe 2018, p. 41-54.
- D.G.J. Althoff, 'Internationale arbitrage en IPR: toepassing van erkenningsvoorwaarden uit het Nederlandse commune IPR bij erkenning en tenuitvoerlegging van vernietigde buitenlandse arbitrale vonnissen onder het Verdrag van New York 1958', *NIPR* 2018/3, p. 493-511.
- E.J.M. van Beukering-Rosmuller, 'Alternatieve beslechting van consumentengeschillen in het licht van het Menini-arrest. Analyse, gevolgen voor Nederland en de Nederlandse consumenten ADR-praktijk.', *TvA* 2018/70, p. 125-131.
- E.J.M. van Beukering-Rosmuller, P. van Leynseele, 'Enforceability of mediation clauses in Belgium and the Netherlands. Leading a horse to the water ... and making it drink?', *Nederlands-Vlaams tijdschrift voor Mediation en conflictmanagement* 2017, afl. 3, p. 37-58.
- L.M. van Bochove, 'De respectplicht ten aanzien van andermans contractuele belangen', *AA* 2018/5, p. 359-367.
- L.M. van Bochove & E. Pannebakker, 'Choice of law in consumer contracts as unfair term in the sense of Directive 93/13 - Le choix de la loi applicable dans les contrats conclus avec les consommateurs comme clause abusive au sens de la Directive 93/13', *International Business Law Journal* 2017-5, p. 431-438.
- G.G.B. Boelens, 'Het legaat aan een erfgenaam: een gewoon legaat?', *Tijdschrift Erfrecht* 2017/1, p. 1-7.
- R. de Boer & M.R. Bruning, 'De eerste evaluatie Jeugdwet vanuit juridisch perspectief', *FJR* 2018/46, p. 206-214.
- W.H. van Boom, 'Rechtsempirisch onderzoek in het privaatrechtelijk domein - enkele observaties', in: E. Dirix (red.), *Interdisciplinariteit in het recht - 'Law and...'-bewegingen in het privaatrecht*, Antwerpen: Intersentia 2018, p. 77-92.
- W.H. van Boom, 'De Grote Oorlog en het Nederlandse Overeenkomstenrecht - Neutraliteit, Weerstand en Responsiviteit', *Tijdschrift voor Privaatrecht* 2018-1/2, p. 55-90.
- W.H. van Boom, P. Desmet & P. Mascini, 'Empirical legal research: charting the terrain', in: W.H. van Boom, P. Desmet, P. Mascini (eds.), *Empirical Legal Research in Action Reflections on Methods and their Applications*, Cheltenham: Edward Elgar Publishing 2018, p. 1-22.
- W.H. van Boom & R.A.J. van Gestel, 'Quality of Dutch academic legal research: results from a survey', *Utrecht Law Review* 3 (2017), p. 9-27.
- W.H. van Boom & I. Giesen, 'Tien jaar civilologie: hoe ver staan de luiken open?', in: J. Baeck (red.), *Privaatrecht in actie!*, Brugge: Die Keure 2018, p. 15-46.

- [W.H. van Boom](#), [H. Pluut](#) & [J.I. van der Rest](#), ‘Burgers over burgerlijk recht – Hoe gewone mensen denken over het toedelen van verantwoordelijkheden en verdelen van schade in civielrechtelijke casus’, *Ars Aequi* 2018/2, p. 105-123.
- [W.H. van Boom](#), C.P. Reinders Folmer & P.T.M. Desmet, ‘Vergelijkende rechtscultuur en aansprakelijkheidsrecht – een verkennend experiment’, *Recht der Werkelijkheid* 2018/1, p. 14-29.
- [J.M.G.J. Boon](#), ‘Harmonising European Insolvency Law: The Emerging Role of Stakeholders’, *International Insolvency Review* 2018/27, p. 150-177.
- [J.M.G.J. Boon](#), [J.A.A. Adriaanse](#) & M.A. Branger, ‘Business Rescue: Een Europese studie naar verbetering van het reorganiserend vermogen van ondernemingen in zwaar weer’, *TvI* 2018/21, p. 135-139.
- [C.G. Breedveld-de Voogd](#), ‘Digitale overdracht van woningen’, *WPNR* 2018/7179 (themanummer Onroerend-goed-transacties I), p. 50-57.
- [M.E. Bruning](#), ‘Partij(ver)wisselingen gedurende het burgerlijk geding; tussen ficties en werkelijkheid - Over diverse partijperikelen en koersveranderingen in de rechtspraak van de Hoge Raad’, in: H.A. Groen e.a. (red.), *Verandering van koers. Bundel rechtsgeleerde opstellen ter gelegenheid van het 240-jarige bestaan van het genootschap ‘Door Tijd en Vlijt’*, Maastricht: Datawysse uitgevers 2017, p. 107-140.
- [M.E. Bruning](#), ‘Partijwisseling in het geding en de zaak ‘Focko’; (nog) te nemen deformaliseringshobbel’, in: A. van Staden ten Brink & [M.E. Bruning](#) (red.), *Met recht bevlogen - Liber Amicorum mr. Eduard van Staden Ten Brink*, Nijmegen: Ars Aequi uitgevers 2017, p. 81-96.
- [M.R. Bruning](#), R. de Boer & [D.S. Verkroost](#), ‘Juridische deelstudie’, in: R.D. Friele, [M.R. Bruning](#) e.a., *Eerste evaluatie Jeugdwet – na de transitie nu de transformatie*, Den Haag: ZonMw januari 2018, p. 40-187.
- M.C. Buiten, [P.W. van Wijck](#) & J.K. Winters, ‘Does the European Damages Directive make consumers better off?’, *Journal of Competition Law and Economics*, 2018, Issue 1, page numbers TBA (advance publication).
- [A.G. Castermans](#) & [R. de Graaff](#), ‘Общая доктрина конкуренции способов защиты в европейском банкротном праве’, *Civil Law Review* 2018, vol. 18, no. 1, p. 268-292.
- P.L. Curseu & [H. Pluut](#), ‘A systematic investigation of absorptive capacity and external information search in groups: Implications for group cognition’, *Team Performance Management: An International Journal*, 24(7/8) (2018), p. 411-434.
- [E.S. Daalder](#), *De rechtspraakverzamelingen van Julius Paulus : recht en rechtvaardigheid in de rechterlijke uitspraken van keizer Septimius Severus*, Den Haag: Boom Juridisch 2018.
- [M. Darouei](#) & [H. Pluut](#), ‘The paradox of being on the glass cliff: why do women accept risky leadership positions?’, *Career Development International* 23(4), p. 397-426.
- [P.C. van Es](#), ‘Overpeinzingen over een onrechtmatige toestand’, *WPNR* 2018/7206, p. 665-671.
- [T.J. de Graaf](#), ‘Van oud naar nieuw: van internet naar smart contracts en van mensen naar code (I)’, *WPNR* 2018/7199, p. 494-501.
- [T.J. de Graaf](#), ‘Van oud naar nieuw: van internet naar smart contracts en van mensen naar code (II, slot)’, *WPNR* 2018/7200, p. 525-530.

- T.J. de Graaf, 'Naar een coherente(re) implementatie van de informatieplichten met betrekking tot (algemene) voorwaarden voortvloeiend uit de e-commerce-richtlijn en dienstenrichtlijn', *NTBR* 2018/24, p. 174-183.
- T.J. de Graaf, 'De lappendeken van de gelijkstelling van elektronisch met schriftelijk in het licht van vormvereisten en bewijskracht', *MvV* 2018/7, p. 243-248.
- T.J. de Graaf & H.B. Krans, 'Verhaal op bitcoins door gedwongen medewerking van de schuldenaar', *WPNR* 2018/7217, p. 940-945.
- R. de Graaff & D.J. Verheij, 'Europese Verordeningen en Nederlands Vermogensrecht', *AA* 2017-12, p. 988-994.
- R. Hage, *Handhaving van privaatrecht door toezichthouders*, (diss. Leiden), Deventer: Wolters Kluwer 2017.
- J.M. Hebly, 'De ontvangst van de nieuwigheden in de Titel aanneming van werk', *TBR* 2018/133, p. 882-887.
- J.M. Hebly, 'Uitsluiting door Past Performance', *TBR* 2018/183, p. 1200-1209.
- J.M. Hebly & S. van den Boogaart, 'Modification of Public Contracts in the Netherlands', *European Procurement & Public-Private Partnership Law Review* 2017, afl. 2, p. 206-210.
- J. Hijma, 'Nieuw nulliteitenrecht', *WPNR* 2017, afl. 7133, p. 10-17.
- J. Hijma, 'De uitleg van notariële leverings- en vestigingsakten', *ORP* 2018/38, p. 26-34.
- J. Hijma, 'Koopprijsvermindering', *WPNR* 2018/7202, p. 566-574.
- L.M. de Hoog, *De prioriteitsregel in het vermogensrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2018.
- W.G. Huijgen, 'Art. 7:15 BW en de nieuwe Omgevingswet', *WPNR* 2018 (7179), p. 65-70.
- W.G. Huijgen, 'Draagplicht en verrekening van de kosten der huishouding', in: A. Heida e.a., *EB Klassiek 2018*, Deventer: Wolters Kluwer 2018, p. 61-70.
- W.G. Huijgen, 'Enige observaties vanuit het notariaat wat betreft Titel 7.12 BW', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2018/135, p. 897-903.
- W.G. Huijgen & J. Robbe, 'De gewijzigde regeling van de omgevingsvergunning bouwen in de Omgevingswet en de gevolgen daarvan voor de notariële praktijk' *TBR* 2018, afl. 2, p. 129-134.
- R. Iliés, K. Lanaj, H. Pluut & Z.W.C. Goh, 'Intrapersonal and interpersonal need fulfillment at work: Differential antecedents and incremental validity in explaining job satisfaction and citizenship behavior', *Journal of Vocational Behavior* 108 (2018), p. 151-164.
- M.W. Knigge, 'Schikken, of toch maar niet? Een onderzoek naar het verschil in werking tussen een rechterlijke uitspraak en een schikking neergelegd in een proces-verbaal', *TCR* 2017-4, p. 119-124.
- M.W. Knigge, 'Hoe verkrijg ik een executoriale titel? De deugdelijkheid van twee constructies onderzocht', *TCR* 2018/3, p. 79-86.
- I. Kokorin, 'Все кредиторы равны, но некоторые равнее других. К вопросу о субординации корпоративных займов при банкротстве в России, Германии и США (All creditors are equal, but some are more equal than others. Subordination of shareholder loans in insolvency. Russian, German and the US experience)', *Вестник экономического правосудия Российской Федерации (Review of Commercial Justice)*, 2018, No. 2(48), p. 119-137.

- H.B. Krans & F. van de Pol, 'Vrije advocaatkeuze bij rechtsbijstandsverzekeringen', *Tijdschrift voor Civiele Rechtspleging* 2018/2, p. 23-29.
- J. Nijland & C. de Groot, 'De ledenaansprakelijkheid bij de coöperatie', in: J. Nijland & D.F.M.M. Zaman (red.), *De Coöperatie anno 2017* (Ars Notariatus nr. 166), Deventer: Wolters Kluwer 2018, p. 61-75.
- W.T. Nuninga, 'Recht, Plicht, Schade, Begroting', *WPNR* 2018/7189, p. 294-301.
- W.T. Nuninga, 'Recht, plicht, bevel, verbod', *NTBR* 2018/21, p. 152-162.
- D.H. van Offeren, G. van Santen & L. Dikker, 'Goodwill in de jaarrekening volgens Nederlandse verslaggevingsgrondslagen. Praktische eenvoud versus theoretische perfectie', *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie* 11/12 (2017), p. 363-375.
- J. Oskam, J.I. van der Rest & B.S.D. Telkamp, 'What's mine is yours—but at what price? Dynamic pricing behavior as an indicator of Airbnb host professionalization', *Journal of Revenue & Pricing Management* 17/5 (2018), p. 311-328.
- E. Pannebakker, 'Contractonderhandelingen met een letter of intent: het opstellen van bedingen', *Contracteren* 2017-4, p. 124-132.
- N.T. Pham, T.L.M. Verdoes, M.L. Lycklama a Nijeholt & J. Nijland, 'Shifting Paradigm? Long-Term Value Creation as a Normative Principle in a Hostile Takeover: Evidence from the Netherlands', *European Journal of Interdisciplinary Studies* 2018, Volume 4, Issue 2, p. 91-102.
- H. Pluut, M. Büttgen & J. Ullrich, 'Testing a model of spousal influence on employees' career paths in dual ladder systems', *European Journal of Work and Organizational Psychology* 27/6 (2018), p. 777-792.
- H. Pluut, R. Iliès, P.L. Curseu & Y. Liu, 'Social support at work and at home: Dual-buffering effects in the work-family conflict process', *Organizational Behavior and Human Decision Processes* 146 (2018), 1-13.
- W.A.K. Rank, 'Van saldocompensatie naar saldoconcentratie?' *MvV* 2018/11, p. 327-341.
- W.A.K. Rank, 'Betalingsverkeersrecht in beweging', in: H.J. de Kluiver e.a. (ed.), *100 jaar Handelsrecht - Over heden, toekomst en verleden. Jubileumuitgave Vereniging Handelsrecht 1918-2018*, Zutphen: Uitgeverij Paris 2018, p. 239-254.
- S.E. Rap, D.S. Verkroost & M.R. Bruning, 'Children's participation in Dutch youth care practice: an exploratory study into the opportunities for child participation in youth care from professionals' perspective', *Child Care in Practice* 2018, p. 1-14.
- W. Reijers, I.S. Wuisman, M. Mannan, P. De Filippi, C. Wray, V. Rae-Looi, A. Cubillos Vélez, L. Orgad, 'Now the Code Runs Itself: On-Chain and Off-Chain Governance of Blockchain Technologies', *Topoi: An International Review of Philosophy* (online).
- S.J. Schaafsma, 'Exclusief in Den Haag? Over de bevoegdheid van de Haagse voorzieningenrechter ex art. 90 Gemeenschapsmodellenverordening', *IER* 2018/6.
- T.H. Sikkema, 'Een kader voor aanvaarding en verdeling van de schuldengemeenschap', *WPNR* 7182 (2018), p. 176-181.
- T.H. Sikkema, *Beginsel en begrip van verdeling* (diss. Leiden), Ars Notariatus nr. 168, Amsterdam: Stichting tot bevordering der notariële wetenschap/Deventer: Wolters Kluwer 2018.

- [H.J. Snijders](#), 'Aansprakelijkheid van arbiters, repressie en preventie - Ontwikkelingen in Nederland en beschouwingen mede in Belgisch perspectief', in: N. Carette & B. Weyts, (red.), *Verantwoord aansprakelijkheidsrecht, liber amicorum Alois van Oevelen*, Mortsel: Intersentia 2017, 541-554.
- [H.J. Snijders](#), 'NCC en arbitrage', *Tijdschrift voor Arbitrage* 2018-1, p. 1-7.
- E. Stein & [A.G. Castermans](#), 'Urgenda v. The State of the Netherlands: The "Reflex Effect"—Climate Change, Human Rights, and the Expanding Definitions of the Duty of Care', *McGill Journal of Sustainable Development Law* Volume 13: Issue 2 (2017), p. 303-324.
- [N. Strohmaier](#) & [H.P. Veling](#), 'Bypassing the gatekeeper: incidental negative cues stimulate choices with negative outcomes', *Cognition and Emotion* (2018).
- [B.C.J. van Velthoven](#), 'Verlies van een kans en proportionele aansprakelijkheid: verschillende figuren voor verschillende gevallen? (I)', *NTBR* 2018/11, p. 72-79.
- [B.C.J. van Velthoven](#), 'Verlies van een kans en proportionele aansprakelijkheid: verschillende figuren voor verschillende gevallen? (II)', *NTBR* 2018/15, p. 102-112.
- [T.L.M. Verdoes](#) & [A.M. Verweij](#), 'The (Implicit) Dogmas of Business Rescue Culture', *International Insolvency Review* 27/3 (2018), p. 398-421.
- [S. Voskamp](#), *Onderwijsovereenkomst: contractenrechtelijke leerstukken toegepast op de rechtsverhouding tussen school, leerling en ouders in het primair en voortgezet bekostigd onderwijs* (diss. Leiden), Den Haag: Boom Juridisch 2018.
- [M.B. Voulon](#), 'Digitalisering en het Nederlands Burgerlijk Wetboek', in: D. Asser (red.), *Preadviezen 2017. Digitalisering en digitale producten in het privaatrecht. Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland – Preadviezen*, Den Haag: Boom juridisch 2017, p. 311-348.
- [C.J.S. Vrendenbarg](#), 'Naar een proceskostenveroordeling op basis van absolute maximumtarieven in alle IE-zaken – vijf stellingen', *IER* 2018/22, p. 223-228.
- [R.D. Vriesendorp](#), 'Uitwinningsperikelen met curatoren bij eigendomsvoorbehoud en pandrecht: een aanzet tot een dogmatische, rechtvaardige én praktische oplossing', *TvI* 2018/49, p. 308-320.
- [B. Wessels](#) & [I. Kokorin](#), *European Union Regulation on Insolvency Proceedings: An Introductory Analysis*, Alexandria: American Bankruptcy Institute 2018.
- [I.S. Wuisman](#), 'Twitter: naar een multi-stakeholder coöperatie en de commons', in: [J. Nijland](#) & [D.F.M.M. Zaman](#) (red.), *De coöperatie anno 2017* (Ars Notariatus nr. 166), Deventer: Wolters Kluwer 2018, p. 87-98.
- [I.S. Wuisman](#) & [H.E. Boschma](#), 'Reform of Partnership Law in the Netherlands: Proposal for Liability and Restructuring', *Nottingham Insolvency and Business Law e-Journal* 2018/6, p. 124-160.
- [I.S. Wuisman](#) & [R.D. Vriesendorp](#), 'Commanditaire vennoten krachtens volmacht en bestuurders: wie is er bang voor de faillissementscurator?' in: [B.F. Assink e.a.](#) (red.), *De vele gezichten van Maarten Kroeze's 'bange bestuurders': opstellen voor Prof. mr. M.J. Kroeze, vanwege zijn toetreden als raadsheer tot de civiele kamer van de Hoge Raad der Nederlanden*

per 1 september 2016, Uitgave vanwege het Instituut voor Ondernemingsrecht nr. 104, Deventer: Wolters Kluwer, p. 303-319.

- [D.F.M.M. Zaman, C. de Groot & M. van Steensel](#), 'Foundations in the Netherlands: present and proposed legislation and their role in the economy', in: B. Weitemeyer, R. Hüttemann, P. Rawert & K. Schmidt (red.), *Non Profit Law Yearbook 2016/2017*, Hamburg: Bucerius Law School Press 2017, p. 217-275.
- [W.J. Zwalve](#), 'De man van mijn man is mijn man niet. Beschouwingen over accessoiriëteit in het leenrecht van de Libri feudorum', in: S.E. Bartels e.a. (red.), *Vertrouwen in het burgerlijke recht. Liber amicorum Prof. mr. S.C.J.J. Kortmann*, Deventer: Wolters Kluwer 2017, p. 571-596.
- [W.J. Zwalve](#), 'De wonderlijke gevallen van de heer Aurelius Papias', *Groninger Opmerkingen en Mededelingen*, vol. XXXIV, p. 43-57.
- [P.W. van der Zwan, G. Andrieu & R. Staglianò](#), 'Bank debt and trade credit for SMEs in Europe: firm-, industry-, and country-level determinants', *Small Business Economics* 2018/51, p. 245-264.

Rapport Eerste evaluatie Jeugdwet aangeboden aan ministers

Op 1 januari 2015 is de Jeugdwet in werking getreden. Sindsdien zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdhulp. Verder wordt met de Jeugdwet zowel een transitie als transformatie van het jeugdhulpstelsel beoogd. De Jeugdwet richt zich op een effectiever stelsel van preventie en jeugdhulp. In de Jeugdwet wordt bepaald dat binnen drie jaar na de inwerkingtreding aan de Staten-Generaal een verslag moet worden gezonden over de doeltreffendheid en de effecten van de wet in de praktijk.

Op 30 januari 2018 is de [Eerste evaluatie Jeugdwet](#) aangeboden aan de ministers De Jonge en Dekker en wethouder Eerenberg namens de VNG. In opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het ministerie van Veiligheid en Justitie is het juridische deelonderzoek van de evaluatie uitgevoerd door meerdere onderzoekers van Universiteit Leiden, waaronder [Mariëlle Bruning](#).

De [belangrijkste algemene conclusies](#) van de Eerste evaluatie

Jeugdwet zijn dat de beoogde transformatie naar een effectiever jeugdinstel nog niet is gerealiseerd en dat meer tijd nodig is om de doelen van de Jeugdwet te bereiken. Het rapport bevat geen aanbevelingen om de Jeugdwet te veranderen, maar levert wel een agenda op voor een gezamenlijke aanpak door gemeenten, zorgaanbieders en cliënten om de transformatie verder te brengen. In het [juridische hoofdstuk](#) zijn belangrijke conclusies dat de rechtsbescherming van cliënten bij jeugdhulp nog tekortschiet, dat een herbezinning op de huidige regelingen met betrekking tot vrijheidsbeperkingen bij gesloten jeugdhulp en de privacyregels voor gegevensuitwisseling wenselijk is en dat de inzet van hulpverlening in het gedwongen kader en de toepassing van de Jeugdwet daarbij om extra aandacht vragen. In het juridische hoofdstuk wordt bovendien ingegaan op de thema's stelselverantwoordelijkheid, gelijkheid in de context van decentralisatie en de internationale minimumverplichtingen bij jeugdhulp. Op 28 juni 2018 is in het Kamerlingh Onnes Gebouw een congres georganiseerd naar aanleiding van de wetsevaluatie.

Mariëlle Bruning lid Expert Group 'Responses to violence against children'

In 2018 is [Mariëlle Bruning](#) namens Nederland [verkozen](#) tot lid van de Expert Group 'Responses to violence against children' (CAHENF-VAC), welke is opgezet om de Ad Hoc Committee for the Rights of the Child (CAHENF) van de Raad van Europa te assisteren. De werkgroep ondersteunt het Ad Hoc Committee bij de implementatie

van internationale en Europese standaarden om kinderen te beschermen tegen geweld.

Zoals de voorzitter van CAHENF, Maria-Andriani Kostopoulou uit Griekenland, [uitlegt](#), is CAHENF opgericht om de Raad van Europa's strategie ter bescherming van de rechten van het kind als volwaardig individu, te implementeren. CAHENF heeft de werkgroep CAHENF-VAC opgericht ter ondersteuning van haar mandaat gerelateerd aan de implementatie van internationale en Europese standaarden om kinderen te beschermen tegen geweld, in het bijzonder priority area 3 "a life free from violence of all children" van de Raad van Europa's strategie voor de rechten van het kind (2016-2021).

De CAHENF-VAC is samengesteld uit commissieleden uit maximaal 16 lidstaten die beschikken over grondige kennis van het recht en de beleids- en praktijkaspecten van kinderrechten. Daarnaast hebben zij expertise in preventie en bestrijding van geweld tegen kinderen. De groep experts zal twee keer per jaar bijeenkomen in Straatsburg in de periode 2018-2019. Tussendoor zullen de leden ook online de verantwoordelijkheden die bij hun functie horen uitvoeren.

Internationaal recht en de hervorming van Belgisch verbintenissenrecht

België staat aan de vooravond van een [hervorming](#) van het Burgerlijk Wetboek. [Ruben de Graaff](#) adviseerde de commissie het internationale recht te erkennen als bron van verbintenissen. [Zijn aanbeveling](#) blijkt te zijn overgenomen. De Memorie van Toelichting vermeldt nu dat verbintenissen ook hun oorsprong kunnen vinden in 'internationale instrumenten die directe werking hebben in de interne

rechtsorde'. Het voorontwerp en de toelichting zijn op 30 maart 2018 [goedgekeurd](#) door de ministerraad en ter advies voorgelegd aan de Raad van State.

Van Beukering in begeleidingscommissie

In 2018 maakte [Ellen van Beukering-Rosmuller](#) deel uit van de Begeleidingscommissie Evaluatie Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken (SGC) 2009-2016. Deze commissie was ingesteld door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het Ministerie van Justitie & Veiligheid. Het [eindrapport](#) en de samenvattingen zijn op 20 juni 2018 openbaar gemaakt. Het onderzoek betrof de kwaliteit van de laagdrempelige geschilbeslechting in consumentenzaken bij de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken (SGC). De kwaliteit en doelmatigheid van de SGC stonden in het onderzoek centraal. In hoeverre voorziet deze in een toegankelijke en doeltreffende wijze van geschilafdoening? En welke positie bekleedt de SGC in het gehele veld van geschilbeslechting in Nederland? Onder meer deze vragen kwamen in het onderzoek aan bod.

Bart Krans participates in Research Network on Civil Justice and Contemporary Procedural Law

In 2018 [Bart Krans](#) was invited to join the *ProcNet*. - *International Research Network – Civil Justice and Contemporary Procedural Law*. This is an organization of research groups of Brazilian Universities and congregates professors and researchers of several countries, with the objective of promoting scientific investigation and research about the Civil Justice legal system and procedural law.

Toespraak Mariëlle Bruning tijdens hoorzitting vaste Kamercommissie voor J&V

In haar [position paper](#) over het actieplan voor verbetering van feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen bepleitte [Mariëlle Bruning](#) dat de positie van minderjarigen ten aanzien van spoedmaatregelen, het recht op contra-expertise en de ondersteuning in uithuisplaatsingsprocedures verbeterd moeten worden. Op 3 oktober 2018 werd in de Tweede Kamer tijdens de hoorzitting van de vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid gesproken over dit actieplan. Bruning vroeg als spreker aandacht voor de kwetsbare positie van minderjarigen en hun ouders of verzorgers en vroeg aandacht voor verdere verbeteringen van hun positie in de jeugdbeschermingsketen.

Voskamp bij het Ministerie van OCW

Op 26 november 2018 heeft [Stijn Voskamp](#) een presentatie gehouden over haar proefschrift voor de directie van het Ministerie van OCW. Na een korte introductie heeft zij de totstandkoming en inhoud van de onderwijsovereenkomst besproken. Een deel van de aanwezigen leek zich te kunnen vinden in haar aanbeveling aan de wetgever om zich uit te laten over de doorwerking van onderwijswetgeving in de rechtsverhouding tussen leerling, ouders en school. Het onderzoek waarin de rechtsverhouding vanuit contractenrechtelijke perspectief wordt bekeken, werd door de aanwezigen als vernieuwend en interessant ervaren.

Lezingen | Talks

- ✓ **Willem van Boom**
 - Presentation research paper ‘Unanticipated Effects of Regulatory Intervention: How the Framing of Pricing Disclosure Influences Purchase Intention’ (co-authored with [Jean-Pierre van der Rest](#)) at the Amsterdam Privacy Conference, 5-7 October 2018.
- ✓ **Gert-Jan Boon, Ilya Kokorin en Jessie Pool**
 - Presentation about a case study on corporate groups at the conference on restructuring of corporate groups, Leiden, 5 December 2018.
- ✓ **Mariëlle Bruning**
 - Presentatie ‘L’intérêt supérieur de l’enfant, sa parole et sa participation devant les instances de protection de l’enfance’ (met collega-onderzoekers uit Bordeaux en Ottawa (CA) op het [World Congress on Justice for Children](#) in Parijs, 28-30 mei 2018.
 - Lezing over het recht van elk kind op bescherming tegen geweld en de implementatie van dit recht in de praktijk van jeugdzorg en kindbescherming op het congres ‘Broken 2018’, Aruba, 23-25 augustus 2018.
 - Toespraak tijdens hoorzitting vaste Kamercommissie voor Justitie en Veiligheid, Den Haag, 3 oktober 2018.
- ✓ **Alex Geert Castermans**
 - Presentatie Preadvies ‘Barmhartigheid in het burgerlijk recht’ tijdens de vergadering van de Vereniging voor burgerlijk recht, Den Haag, 8 december 2017.
- ✓ **Ruben de Graaff en Dorine Verheij**
 - Lezing over het thema ‘European Union Regulations and the Spirit of Codification’ op de conferentie *Lawmaking in Multi-level Settings: Federalism, Europe, and Beyond*, Antwerpen, 21 september 2018.
- ✓ **Cees de Groot**
 - Presentatie ‘Enforceability of CSR in an International Context and Netherlands Company Law’ tijdens de ‘Workshop on policy coherence for sustainable trade and development in the Dutch legal and policy framework’ aan de Erasmus Universiteit. Deze workshop was ingebed in het grotere SMART-project (*The Sustainable Market Actors for Responsible Trade*), Rotterdam, 27 april 2018.
- ✓ **Matthias Haentjens en Jouke Tegelaar**
 - Lezing bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM) over de Europese dimensie van gerechtelijke toetsing van toezicht, Amsterdam, 22 mei 2018.

- ✓ **Matthias Haentjens en Ross Spence**
 - Presentations about ‘Capital Markets Union: EU-wide Capital Market or Regional Consolidation?’ and ‘Bridging the regulatory gap between the traditional banking sector and the shadow banking sector’ at the Warsaw conference and PhD workshop, 16-17 November 2018.

- ✓ **Jan-Michiel Hebly**
 - Lezing ‘Synthese: welke afslag kiezen we? Regulering of beleidsinstrumenten?’ op het Groot Aanbestedingsrecht-congres ‘De stand van het aanbestedingsrecht: coherent kader of belemmering?’ bij de Vrije Universiteit Amsterdam, 11 april 2018.
 - Lezing over Europees aanbestedingsrecht voor een groep van 36 juristen uit EU-toetredingslanden (zoals Georgië, Turkije, Albanië, Servië, Azerbeidjan) namens de Leiden Law School, Leiden, 6 september 2018.
 - Lezing ‘Ontvangst van de nieuwigheden in de titel Aanneming van Werk’ op het congres ‘15 jaar Titel aanneming van werk’, Den Haag 7 september 2018.

- ✓ **Jaap Hijma**
 - Openingslezing op het congres ‘Algemene voorwaarden – 25 jaar toetsing van oneerlijke bedingen’, Leiden, 24 april 2018.

- ✓ **Pim Huijgen**
 - Lezing ‘De functie van de rechter in het (vermogens) recht’ op het symposium ‘Het verhaal van de rechter’, Arnhem, 2 februari 2018.

- ✓ **Marte Knigge**
 - [Lezingen over haar](#) onderzoek naar gezichtspuntencatalogi dat zij samen met [Willem van Boom](#) en [Jan de Keijser](#) heeft verricht. In dit onderzoek staat de vraag centraal of de sturing van gezichtspuntencatalogi kan worden vergroot door met *minder* gezichtspunten te werken. Utrecht, 9 juli 2018 & Tilburg, 3 september 2018.

- ✓ **Bart Krans**
 - Lezing over ambtshalve toetsing van algemene voorwaarden door geschillencommissies tijdens het congres ‘Algemene voorwaarden – 25 jaar toetsing van oneerlijke bedingen’, Leiden, 24 april 2018.
 - Lecture on ‘EU law and national civil procedure law’ at the Law School of the University of Leuven, 16 May 2018.
 - Lezing ‘Verhaal op bitcoins’ op het symposium ‘Met Flach en wimpel’ ter gelegenheid van de pensionering van dr. René Flach bij de Rijksuniversiteit Groningen, 6 juli 2018.

- ✓ **Morshed Mannan**
 - Presented an overview of his research project to an audience of researchers and professors in a PhD symposium as part of the annual Thorbecke Exchange between Leiden and Ghent, Ghent, 20 April 2018.

- ✓ **Pim Rank**
 - Lezing ‘EU Financial Regulatory Reform: The End of Trading as We know it?’ op de P.R.I.M.E. Finance Annual Conference in het Vredespaleis in Den Haag, 22 januari 2018.
 - Lezing ‘Recente ontwikkelingen Financiële zekerheidsovereenkomsten’ op de bankbrede juristenlunch van De Nederlandsche Bank (DNB), 29 januari 2018.
 - Workshop ‘Wet giraal effectenverkeer’ voor juristen van ABN AMRO, Amsterdam, 19 maart 2018.

- Lezing over ‘Asset Segregation under MiFID II’ op Teleconference P.R.I.M.E. Finance Substantive Issues Forum, Amsterdam, 27 maart 2018.
 - Lecture ‘Round Table MiFID II’ at College Hotel Amsterdam, 12 April 2018.
 - Workshop ‘Overdracht van vorderingen; een nieuw recht van toepassing?’ (met L. Felderhof) bij NautaDutilh Amsterdam, 11 mei 2018.
 - Lezing ‘Recente ontwikkelingen FZO’s’ bij de Brown Bag Lunch van de ING Bank, Amsterdam, 15 mei 2018.
- ✓ **Joeri Vananroye**
- Hazelhoff Guest Lecture on limited liability and limited directors’ liability, Leiden, 8 November 2018.
 - Lecture on Belgian perspectives on corporate restructuring at the conference on restructuring of corporate groups, Leiden, 5 December 2018.
- ✓ **Stijn Voskamp**
- Presentatie over haar proefschrift voor de directie van het Ministerie van OCW, Den Haag, 26 november 2018.
- ✓ **Charlotte Vrendenburg**
- Lezing ‘Proceskostenveroordeling in procedures over IE-rechten en bedrijfsgeheimen’ voor de leden van de rechterlijke macht bij het Hof Den Haag, 22 november 2018.
- ✓ **Reinout Vriesendorp**
- Lecture on issues of director’s liability at the conference on restructuring of corporate groups, Leiden, 5 December 2018.
- ✓ **Jeroen van der Weide**
- Presentation on ‘The Netherlands Commercial Court (NCC) – challenges & perspectives’ at the Conference on ‘Dispute Resolution in Asia and Beyond: Progress and Trends’ (organised by the Centre for Chinese and Comparative Law, School of Law, City University of Hong Kong), Hong Kong, 17-18 May 2018.
- ✓ **Iris Wuisman**
- Attended a European workshop on blockchain and the law (organised by the Coalition of Automated Legal Applications (COALA) and the Robert Schuman Centre for Advanced Studies and Law Department of the [European University Institute \(EUI\)](#)). Wuisman was appointed as the co-coordinator of the working group ‘governance of decentralised blockchain-based organisations’, along with Christopher Wray, Chief Legal Counsel of Mattereum. Florence, 30 November – 1 December 2017.
 - Lecture at the inaugural conference of the ‘Partnership, LLP and LLC Academic Forum’. The international Forum promotes debate on partnership law and the law relating to other alternatives to the limited liability company. Topics such as identification of partnerships, partners and directors as employees, an empirical study of the potential moral hazard of limited liability, distribution flexibility and tax flow through, Italian partnerships and the liability of partners of Dutch partnerships were discussed. Nottingham, 5 April 2018.

Personeel | Staff

Op onze website www.coherentprivaatrecht.nl vindt u de meest recente lijst van onze medewerkers en (buiten)promovendi. In 2018 kwamen de volgende medewerkers in dienst om ons onderzoek te versterken:

- [Jakob Arzlanian](#) trad aan als PhD-fellow bij de afdeling Ondernemingsrecht.
- [Apollonia Bolscher](#) trad aan als onderwijs- en onderzoeksmedewerker bij de afdeling Jeugdrecht.
- [Nick Campuzano](#) trad aan als PhD-fellow bij de afdeling Financieel recht.
- [Ilya Kokorin](#) verwierf een Meijers PhD-positie met zijn onderzoeksvoorstel 'Intra-group financing in corporate rescue and restructuring within the EU'.
- [Ewan McKendrick](#) trad aan als hoogleraar Anglo-American Private Law.
- [Michelle Michels](#) trad aan als Phd-fellow notarieel recht.
- [Jessie Pool](#) trad aan als PhD-fellow bij de afdeling Ondernemingsrecht.
- [Joeri Vananroye](#) trad aan als TPR Wisselleerstoelhouder.

Universiteit
Leiden
Rechtsgeleerdheid